

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

NUTARIMAS

DĖL ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽOS REGLAMENTO TVIRTINIMO

2016 m. birželio 30 d. Nr. O3-201

Vilnius

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Centralizuotos prekybos biokuru taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1-182 „Dėl Centralizuotos prekybos biokuru taisyklių patvirtinimo“, atsižvelgdama į BALTPPOOL UAB 2016 m. kovo 1 d. raštą Nr. 16-SD-117, 2016 m. gegužės 20 d. raštą Nr. 16-SD-235 ir Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos gamintojų ir konkurencijos skyriaus 2016 m. birželio 15 d. pažymą Nr. O5-159 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“, Komisija **n u t a r i a** :

1. Patvirtinti Energijos išteklių biržos reglamentą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimą Nr. O3-318 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“;

2.2. Komisijos 2013 m. rugsėjo 13 d. nutarimą Nr. O3-376 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento pakeitimo“;

2.3. Komisijos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimą Nr. O3-139 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento pakeitimo“;

2.4. Komisijos 2014 m. rugsėjo 30 d. nutarimą Nr. O3-821 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. O3-318 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“ papildymo“;

2.5. Komisijos 2014 m. gruodžio 30 d. nutarimą Nr. O3-963 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. O3-318 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“ pakeitimo“.

3. Nustatyti, kad nutarimas įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

Šis nutarimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Komisijos pirmininkė

Inga Žilienė

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos
kontrolės komisijos

2016 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. O3-201

(Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos

2020 m. rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. O3E-763
redakcija)

ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽOS REGLAMENTAS

TURINYS

I.	BENDROJI DALIS	2
1.	BENDROSIOS NUOSTATOS	2
2.	DALYVAVIMO BIRŽOJE SĄLYGOS	5
3.	PREKYBA BIRŽOJE	8
4.	PREKYBOS BIRŽOJE ĮKAINIAI.....	11
5.	PRIEVOLIŲ UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS.....	12
6.	PREKYBOS BIRŽOJE PRIEŽIŪRA	14
7.	ATSAKOMYBĖ	17
8.	KOMUNIKACIJA IR INFORMACIJOS SKELBIMAS.....	19
9.	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	21
II.	SPECIALIOJI DALIS PREKYBA BIOKURU	23
10.	BENDROSIOS NUOSTATOS	23
11.	BIOKURO BIRŽOS DALYVIAI.....	25
12.	PREKYBOS TVARKA	28
13.	SANDORIŲ SUDARYMAS IR GALIOJIMAS.....	34
14.	SANDORIŲ VYKDYMAS	36
15.	ATSISKAITYMO TVARKA	37
16.	SANDORIŲ VYKDYMO PAŽEIDIMAI IR ATSAKOMYBĖ	39
17.	PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS.....	43

I. BENDROJI DALIS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Įvadas

1.1.1. BALTPOOL UAB, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigta ir veikianti bendrovė, yra licencijuotas energijos išteklių biržos operatorius, kuris organizuoja prekybą energijos išteklių biržoje ir suteikia galimybę biržos dalyviams naudotis biržos elektronine prekybos sistema.

1.1.2. Energijos išteklių biržos reglamentas nustato biržos dalyvių ir Operatoriaus teises ir pareigas vykdant prekybą ir atsiskaitymų už biržoje sudarytus sandorius tvarką.

1.2. Reglamente naudojami apibrėžimai ir sąvokos turi šią reikšmę:

1.2.1. Biokuras – iš biomasės pagaminti degūs kietieji produktai, naudojami energijai gaminti.

1.2.2. Birža – centralizuota prekybos energijos ištekliais sistema, kurioje yra centralizuotai prekiaujama biokuru.

1.2.3. Biržos dalyvio sutartis (toliau – Dalyvio sutartis) – Operatoriaus paruošta tipinė sutartis, pasirašoma ir patvirtinama dalyvio dėl prekybos ir atsiskaitymų biržoje sąlygų, prekybos sistemos ir biržos duomenų valdymo sistemos naudojimo.

1.2.4. Biržos dalyvio registracijos forma (toliau – anketa) – Operatoriaus paruošta tipinė forma, užpildoma dalyvio, nurodant dalyvio registracijai ir prisijungimui prie elektroninės prekybos sistemos reikiamą informaciją, dalyvio įgaliotų asmenų kontaktinę informaciją.

1.2.5. Dalyvis – asmuo (įskaitant asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos pagrindu, jeigu tai numato specialioji Reglamento dalis), kuriam pagal šio Reglamento nustatytus reikalavimus Operatorius suteikia dalyvio statusą, leidžiantį pirkti ir (ar) parduoti produktus šiame Reglamente nustatyta tvarka ir sąlygomis.

1.2.6. Dalyvio atstovas (toliau – atstovas) – dalyvio paskirtas asmuo, turintis jam suteiktus įgaliojimus atlikti įgaliojime nustatytus veiksmus, susijusius su dalyvio veikla biržoje.

1.2.7. Depozitas – kaip užtikrinimo priemonė dalyvio pervedama pinigų suma į Operatoriaus nurodytą specialią banko sąskaitą.

1.2.8. EPS – Operatoriaus administruojama elektroninė prekybos biržoje sistema.

1.2.9. Identifikaciniai duomenys – prisijungimui prie biržos EPS naudojami Operatoriaus dalyviui suteikti naudotojų vardai ir slaptažodžiai.

1.2.10. Taryba – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

1.2.11. Matavimo vienetas – pavedime nurodytas vienas ar keli alternatyvūs matavimo vienetai, kuriais dalyvis teikia pavedimą pirkti ar parduoti.

1.2.12. Operatorius – Energijos išteklių biržos operatorius BALTPOOL UAB.

- 1.2.13. Pavedimas – teisiškai saistantis dalyvio EPS ar ryšio priemonėmis teikiamas pasiūlymas (oferta) ir (arba) sutikimas (akceptas) pavedime nurodytomis sąlygomis savo sąskaita sudaryti sandorį biržoje.
- 1.2.14. Pavedimo forma – Operatoriaus nustatyta standartizuota pavedimo pateikimo EPS ar ryšio priemonėmis forma, kurioje išskiriama visa teikiamo pavedimo registravimui reikalinga informacija.
- 1.2.15. Pavedimo kaina – produkto kaina, nurodyta dalyvio pavedime.
- 1.2.16. Pavedimas parduoti – teisiškai saistantis dalyvio EPS ar ryšio priemonėmis teikiamas pasiūlymas (oferta) ir (arba) sutikimas (akceptas) pavedime nurodytomis sąlygomis savo sąskaita parduoti produktą biržoje.
- 1.2.17. Pavedimas pirkti – teisiškai saistantis dalyvio EPS ar ryšio priemonėmis teikiamas pasiūlymas (oferta) ir (arba) sutikimas (akceptas) pavedime nurodytomis sąlygomis savo sąskaita pirkti produktą biržoje.
- 1.2.18. Pavedimo teikimas – dalyvio EPS ar ryšio priemonėmis pasiūlymo pirkti ar parduoti produktą biržoje pateikimas.
- 1.2.19. Prekybos įkainiai – už Operatoriaus teikiamas paslaugas organizuojant prekybą biržoje taikomi paslaugų įkainiai, kurie yra skelbiami Operatoriaus tinklalapyje.
- 1.2.20. Prekybos paskyra – EPS paskyra, skirta dalyvio prekybai biržoje.
- 1.2.21. Prekybos segmentas – prekyba biržoje atskirais produktais, įvardintais Reglamento specialiosiose dalyse.
- 1.2.22. Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė (toliau – užtikrinimo priemonė) – dalyvio pateikta Operatoriaus naudai dalyvio įsipareigojimų, susijusių su prekyba biržoje, įvykdymo užtikrinimo priemonė, atitinkanti Reglamente nustatytus reikalavimus.
- 1.2.23. Produktas – Reglamento specialiosiose dalyse nustatytas prekybos biržoje objektas.
- 1.2.24. Produkto pristatymo laikotarpis (toliau – pristatymo laikotarpis) – produkto fizinio pristatymo laikotarpis, apibrėžtas konkrečiu valandų, paros, savaitės, mėnesio, metų laikotarpiu.
- 1.2.25. Reglamentas – Energijos išteklių biržos reglamentas, kurį sudaro Bendroji dalis ir Specialiosios dalys.
- 1.2.26. Reglamento specialiosios dalys (toliau – Specialiosios dalys) – Reglamento dalys, reglamentuojančios prekybos atskiruose biržos segmentuose specialiąsias sąlygas.
- 1.2.27. Ryšio priemonės – dalyvio ir Operatoriaus komunikacijai naudojamos komunikavimo telefonu (įskaitant trumpąsias žinutes), faksu ir (ar) elektroniniu paštu priemonės.

- 1.2.28. Sandoris – dalyvių pavedimų pirkti ir pavedimų parduoti produktus biržoje pavedimuose nurodytomis sąlygomis tarp biržos dalyvių sudarytas atitinkamo produkto pirkimo–pardavimo susitarimas.
- 1.2.29. Sandorio kaina – vadovaujantis Reglamento nuostatomis nustatyta sudaryto sandorio kaina.
- 1.2.30. Tinklapis – Operatoriaus interneto svetainė www.baltpool.eu.
- 1.3. Nuorodos į laiko momentus ir intervalus
- 1.3.1. Nuorodos į laiko momentus reiškia nuoroda į Lietuvos laiką (Rytų Europos laiko juostos laiką (UTC+2), įvertinant vasaros laiko pokytį (kai toks galioja)), jei Reglamente nenurodyta kitaip.
- 1.3.2. Nuorodos į laiko intervalus reiškia nuoroda į tos pačios prekybos dienos, kurios metu teikiamas pavedimas ar sudaromas sandoris, laiko intervalus.

2. DALYVAVIMO BIRŽOJE SĄLYGOS

- 2.1. Reikalavimai dalyvio statuso suteikimui:
- 2.1.1. Energijos išteklių biržos dalyviu gali tapti asmuo, Operatoriaus tinklalapyje užpildęs anketą, patvirtinęs Dalyvio sutartį ir atsiuntęs Operatoriui pasirašytą Dalyvio sutartį, kurią automatiškai suformuoja EPS (jeigu Dalyvio sutartį pasirašo ne juridinio asmens vadovas, kartu turi būti pateikiamas ir įgaliojimas). Anketos ir Dalyvio sutarties tipines sąlygas Operatorius viešai skelbia savo tinklalapyje.
- 2.1.2. Dalyvis turi turėti teisę ir visus reikiamus įgaliojimus užpildyti anketą, patvirtinti ir pasirašyti Dalyvio sutartį ir vykdyti prekybą biržoje, būtinus pagal dalyvio įstatus, įstatymus ar kitus dokumentus, reglamentuojančius dalyvio ūkinę veiklą.
- 2.1.3. Dalyvis turi turėti visas licencijas ir leidimus, kurie yra būtini dalyvio prekybai biržoje pagal Reglamentą vykdyti.
- 2.1.4. Dalyviai privalo nuolat, visu Dalyvio sutarties galiojimo laikotarpiu, atitikti dalyviams keliamus reikalavimus. Operatorius reguliariai, ne rečiau nei kartą per kalendorinius metus, tikrina, ar dalyviai atitinka jiems keliamus reikalavimus. Nustatęs, kad dalyvis neatitinka jam keliamų reikalavimų, Operatorius turi teisę įpareigoti dalyvį per nustatytą terminą pašalinti trūkumus ir (ar) vienašališkai apriboti dalyvio galimybę prekiauti biržoje.
- 2.1.5. Asmuo, pildantis anketą, turi užtikrinti, kad jo vardu teikiama informacija yra teisinga. Pasikeitus anketoje nurodytai informacijai ar duomenims, dalyvis turi nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas, atnaujinti anketoje pateiktą informaciją pateikdamas Operatoriui atnaujintą anketą.
- 2.1.6. Pranešęs Operatoriui Reglamente nustatyta tvarka ne mažiau kaip prieš 2 (dvi) darbo dienas, kiekvienas dalyvis gali įgalioti kitą asmenį (-is) visapusiškai atstovauti dalyvį visuose su prekyba biržoje susijusiuose santykiuose, pakeisti ar atšaukti jo (jų) įgaliojimus.
- 2.1.7. Atsižvelgiant į prekybos atskirais produktais ypatumus, Reglamento specialiosiose dalyse gali būti nustatomi papildomi reikalavimai asmeniui, ketinančiam tapti dalyviu.

2.2. Dalyvio statuso suteikimas

2.2.1. Operatorius, gavęs šio Reglamento 2.1.1 papunktyje nurodytą pasirašytą Dalyvio sutartį, ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas priima sprendimą dėl dalyvio statuso suteikimo. Operatoriui priėmus sprendimą nesuteikti asmeniui dalyvio statuso, asmeniui pateikiamas motyvuotas Operatoriaus sprendimas.

2.2.2. Dalyvis sutinka, kad Operatorius rinktų informaciją apie jo patikimumą, kompetenciją ir kitą, su prekyba biržoje susijusią, informaciją. Tuo tikslu Operatorius gali reikalauti, kad dalyvis nedelsdamas pateiktų informaciją apie akcinio kapitalo pasikeitimus, finansinės atskaitomybės ar turimo turto dokumentus, dalyvio reorganizavimą, teisinio statuso pasikeitimus bei kitas aplinkybes, galinčias turėti įtakos dalyvio finansinei padėčiai, įskaitant (bet neapsiribojant) bendrovių susijungimus bei padalijimus. Dalyvis privalo pranešti Operatoriui ir apie Operatoriui jau pateiktos informacijos pasikeitimus, ta apimtimi, kiek tai gali turėti įtakos dalyvio prekybai biržoje, ypač galimybes vykdyti atsiskaitymus pagal sudarytus sandorius ir pateikti būtinas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones. Operatorius užtikrina tokios informacijos konfidencialumą.

2.2.3. Operatorius, priėmęs sprendimą dėl dalyvio statuso suteikimo, papildo dalyvių sąrašą nauju dalyviu, apie tai paskelbdamas savo tinklalapyje, ir dalyvio anketoje nurodytiems EPS naudotojams elektroninio pašto adresais nusiunčia prisijungimo prie EPS identifikacinius duomenis.

2.2.4. Dalyviui suteikti identifikaciniai duomenys yra skirti išimtinai tik tam dalyviui ir negali būti perduoti ar kitaip perleisti tretiesiems asmenims. Dalyvis yra atsakingas už identifikacinių duomenų saugojimą ir prisiima riziką dėl bet kokių nuostolių, kuriuos jis, Operatorius ar tretieji asmenys patyrė dėl netinkamo identifikacinių duomenų saugojimo bei naudojimo.

2.2.5. Dalyvis yra visapusiškai atsakingas už visus pateiktus pavedimus, įvykdytus sandorius ir kitus veiksmus biržoje, atliktus naudojantis jam suteiktas identifikaciniais duomenimis.

2.2.6. Dalyvis, gavęs prisijungimo prie biržos EPS naudotojo vardą ir slaptažodį, gali vykdyti prekybą biržoje, bet ne anksčiau kaip nuo prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pateikimo dienos. Tuo atveju, kai pateikta prievolės įvykdymo užtikrinimo priemonė turi nustatytą jos įsigaliojimo terminą, dalyvis įgyja teisę vykdyti prekybą biržoje tik nuo šio termino pradžios.

2.2.7. Dalyvis nedelsdamas turi pranešti Operatoriui raštu apie bet koki įvykį iš žemiau pateikto sąrašo, jei dalyvio nuomone, tikėtina, kad bet kuris įvykis iš žemiau pateikto sąrašo įvyko ar gali įvykti:

- 1) dalyvis pažeidžia Reglamento nuostatas;
- 2) nusikalstamo pobūdžio ar kiti įtarimą keliantys veiksmai, susiję su dalyvio vykdoma prekyba ir dalyvavimu biržoje;
- 3) bet koks dalyvio įsipareigojimų nevykdymo ar tapimo nemokiu atvejis;

- 4) dalyvio įmonės susijungimas, skaidymas ar kitoks dalyvio įmonės reorganizavimas, turintis įtakos įmonei, ar jos prekybos padalinio (-ių) reorganizavimas, įskaitant pokyčius, susijusius su įgalioto atstovo (-ų) pasikeitimu;
- 5) bet kokie esminiai pakeitimai dalyvio versle ar įmonėje, kurie gali paveikti biržoje vykdomą dalyvio prekybą;
- 6) bet kuris kitas su dalyvio veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs įvykis, turintis ar galintis turėti tiesioginės ir (ar) netiesioginės įtakos dalyvio būklei, prekybai biržoje ir kitai su birža susijusiais veiklai.

2.3. Prekybos paskyros suformavimas

- 2.3.1. Kiekvienam biržos dalyviui Operatorius suformuoja prekybos paskyrą, kurioje nurodomi dalyvio duomenys, reikalingi prekybai ir atsiskaitymams biržoje.
- 2.3.2. Operatorius gali dalyviui sukurti kelias prekybos paskyras – po vieną kiekvienam dalyvio paskirtam EPS naudotojui. Kiekvienai prekybos paskyrai (kiekvienam dalyvio paskirtam EPS naudotojui) suteikiami skirtingi identifikaciniai duomenys. Teikiant pavedimus biržoje Operatorius dalyvį identifikuoja pagal jam suteiktus identifikacinius duomenis, kurie turi tokią pačią galią kaip dalyvio parašas rašytiniame dokumente. Visi dalyvio pateikti pavedimai ir (ar) sudaryti sandoriai biržoje naudojant dalyviui ir (ar) jo paskirtiems EPS naudotojams suteiktus identifikacinius duomenis yra laikomi tinkamai įformintais ir teisiškai įpareigojantys dalyvį ir traktuojami kaip paties dalyvio atlikti veiksmai.
- 2.3.3. Dalyvis, norėdamas atšaukti vieną ar kelis atstovus ar paskirti naujus atstovus, turi pateikti su Operatoriumi suderintos formos prašymą.

3. PREKYBA BIRŽOJE

3.1. Prekybos produktai

- 3.1.1. Prekybą biržoje Operatorius organizuoja vadovaudamasis Reglamento ir prekybai taikomų teisės aktų nuostatomis. Operatorius prekybos produktais pradžia ir prekybos sąlygas skelbia savo tinklalapyje likus ne mažiau kaip 1 (vienai) savaitei iki prekybos tuo produktu pradžios.
- 3.1.2. Atsižvelgiant į prekybos atskirais produktais ypatumus, Reglamento specialiosios dalys nustato prekybos sąlygas, taikomas atskiriems prekybos segmentams.
- 3.1.3. Operatorius, paskelbęs apie tai savo tinklalapyje ne vėliau kaip prieš 1 (vieną) savaitę, gali sustabdyti prekybą biržoje vienu ar keliais produktais, jei produktai nėra paklausūs tarp dalyvių ir sandoriai dėl konkretaus produkto nesudaromi ilgiau nei 6 (šešis) mėnesius.

3.2. Pavedimų teikimas

- 3.2.1. Laikantis Reglamento specialiosiose dalyse nustatytų sąlygų, pavedimai teikiami ir sandoriai biržoje sudaromi naudojantis EPS.
- 3.2.2. Dalyvio pateikti prekybos pavedimai yra įpareigojantys.
- 3.2.3. Išskirtiniais atvejais, jei EPS neveikia ar dėl EPS sutrikimo dalyvis negali prisijungti prie EPS, pavedimai gali būti teikiami ryšio priemonėmis. Teikdamas pavedimus ryšio

priemonėmis dalyvis privalo užpildyti pavedimo pateikimo formą, kurią rengia ir savo tinklalapyje skelbia Operatorius. Operatorius ryšio priemonėmis pateiktą pavedimą priima tik tuo atveju, jei pavedimo pateikimo formoje pateikta visa reikalaujama informacija. Gavęs pavedimo pateikimo formą Operatorius nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip per 1 darbo valandą, įveda juos į EPS. Ryšio priemonėmis pateiktas pavedimas laikomas gautu Operatoriui raštu (įskaitant el. pašta) patvirtinus apie pavedimo gavimą.

3.2.4. Dalyvio EPS pateikto pavedimo registracijos laikas nustatomas sekundės tikslumu. Dalyvio ryšio priemonėmis pateikto pavedimo registracijos laikas nustatomas kaip Operatoriaus dalyviui pateikto patvirtinimo apie pavedimo gavimą laikas sekundės tikslumu.

3.2.5. Pavedimo turinys turi atitikti Reglamento specialiosiose dalyse nustatytus reikalavimus.

3.2.6. Remiantis dalyvio pateikto pavedimo duomenimis yra laikoma, kad:

- 1) pavedime parduoti nurodytas kiekis laikomas maksimaliu produkto kiekiu, kurį dalyvis šiuo pavedimu siūlo ir (ar) sutinka parduoti nurodytu laikotarpiu;
- 2) pavedime parduoti nurodyta kaina laikoma minimalia kaina, už kurią dalyvis siūlo ir (ar) sutinka parduoti visą pavedime nurodytą produkto kiekį ar jo dalį nurodytu laikotarpiu;
- 3) pavedime pirkti nurodytas kiekis laikomas maksimaliu produkto kiekiu, kurį dalyvis šiuo pavedimu siūlo ir (ar) sutinka pirkti nurodytu laikotarpiu;
- 4) pavedime pirkti nurodyta kaina laikoma maksimalia kaina, už kurią dalyvis siūlo ir (ar) sutinka pirkti visą pavedime nurodytą produkto kiekį ar jo dalį.

3.2.7. Jeigu Reglamento specialiosiose dalyse nenustatyta kitaip, pavedimas galioja nuo jo registracijos EPS momento iki tol, kol jo pagrindu biržoje sudaromas pilnos pavedimo apimties produkto pirkimo–pardavimo sandoris, pavedimas yra atšaukiamas jį pateikusio dalyvio ar Operatoriaus, baigiasi pavedimo galiojimo laikas ar baigiasi prekyba tuo konkrečiu produktu.

3.3. Pavedimų keitimas, atšaukimas, sustabdymas ir atsisakymas įtraukti pavedimus į prekybą

3.3.1. Operatorius sustabdo pavedimų teikimą ir (arba) atšaukia juos iš prekybos biržoje ir (arba) atsisako tvirtinti sandorį, jei dalyvio pateikta prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių suma yra nepakankama.

3.3.2. Prekybos sesijos metu dalyvis gali keisti ar atšaukti savo pavedimus, jei pagal šiuos pavedimus dar nėra sudaryti sandoriai. Pavedimai keičiami ar atšaukiami laikantis pavedimų teikimui nustatytų reikalavimų. Jei pavedimai yra keičiami kelis kartus, galiojančiu laikomas paskutinis EPS registruotas dalyvio pavedimas.

3.3.3. Operatorius bet kada iki galutinių prekybos rezultatų paskelbimo momento motyvuotu sprendimu turi teisę be išankstinio įspėjimo atmesti teikiamą ar atšaukti pateiktą dalyvio pavedimą, jei, Operatoriaus nuomone, dalyvio pateiktas pavedimas yra akivaizdžiai klaidingas ar sudaromas sandoris prieštarautų Reglamento ar teisės

aktų nuostatomis. Operatorius nedelsdamas po tokio sprendimo priėmimo apie tai informuoja dalyvį.

3.4. EPS sutrikimai, prekybos klaidos, pavedimų atšaukimas

3.4.1. Visais EPS sutrikimo atvejais Operatorius EPS priemonėmis informuoja dalyvius iš karto, kai sutrikimas buvo pastebėtas, bei informuoja, kada EPS veikimas bus atnaujintas. Jeigu nėra galimybės dalyvių informuoti per EPS (pvz., EPS neveikia), informacija skelbiama Operatoriaus tinklalapyje.

3.4.2. Esant EPS sutrikimams, dalyvių pavedimai gali būti teikiami ryšio priemonėmis, pateikiant užpildytą pavedimų pateikimo formą. Įvertinęs EPS sutrikimų mastą ir pobūdį, Operatorius turi teisę sustabdyti prekybą biržoje.

3.4.3. Likvidavus EPS sutrikimus ir atnaujinus EPS veiklą, Operatorius apie tai informuoja dalyvius EPS.

3.4.4. EPS sutrikimo atvejais ir esant techninėms galimybėms, Operatorius turi teisę prekybos rezultatus paskelbti ne EPS, informuodamas apie juos dalyvius ryšio priemonėmis.

3.4.5. Jei dėl netinkamo EPS veikimo ar kitų svarių priežasčių biržoje buvo pateiktas akivaizdžiai klaidingas pavedimas, Operatorius ne vėliau kaip iki prekybos rezultatų skelbimo tvarkaraštyje nustatyto pretenzijų išnagrinėjimo termino pabaigos turi teisę tokį pavedimą vienašališkai atšaukti. Apie Operatoriaus priimtą sprendimą dalyviai, kurių pavedimai buvo atšaukti ir (ar) kurių sudaryti sandoriai buvo paveikti, informuojami atskiru pranešimu.

3.4.6. Operatorius, įvertinęs EPS sutrikimų mastą, turi teisę atšaukti konkrečios prekybos sesijos rezultatus ir Operatoriaus nustatytu laiku organizuoti pakartotinę prekybos sesiją.

3.4.7. Operatorius neatsako ir neatlygina jokių tiesioginių ir (ar) netiesioginių nuostolių, kuriuos dalyviai ar kiti asmenys patyrė dėl Reglamento 3.4 papunktyje nurodytų aplinkybių atsiradimo, išskyrus atvejus, kai šios aplinkybės atsirado dėl Operatoriaus ar jo darbuotojų neteisėtų veiksmų ar neveikimo.

3.5. Dalyvių pretenzijos dėl prekybos rezultatų

3.5.1. Jei dėl netinkamo EPS veikimo ar kitų priežasčių į biržą buvo pateiktas akivaizdžiai klaidingas pavedimas ir dėl to būtų įvykdytas klaidingas sandoris, dalyvis turi teisę iki Operatoriaus nustatyto pretenzijų dėl prekybos rezultatų pateikimo termino pabaigos pateikti Operatoriui motyvuotą prašymą dėl tokio pavedimo atšaukimo ir (ar) prekybos rezultatų koregavimo ar panaikinimo.

3.5.2. Operatorius ne vėliau kaip iki galutinių prekybos rezultatų paskelbimo priima sprendimą dėl tokio dalyvio prašymo ir informuoja apie jį dalyvį. Sprendimo motyvus Operatorius turi pateikti dalyviui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo galutinių prekybos rezultatų paskelbimo momento.

3.5.3. Pagal vėliau nei Reglamento 3.5.1 papunktyje nustatytas terminas gautas dalyvių pretenzijas negali būti atšaukti dalyvio prekybos pavedimai ir (ar) koreguojami prekybos rezultatai.

3.6. Sandorių sudarymo principai

- 3.6.1. Prekybos sesijos metu gauti ir EPS registruoti pavedimai pirkti ir parduoti produktus išdėstomi Reglamento specialiosiose dalyse nustatyta tvarka.
- 3.6.2. Esant vienodai pavedimų kainai, pirmenybė suteikiama anksčiau EPS registruotiems pavedimams.
- 3.6.3. Sandoriai EPS sudaromi Reglamento specialiosiose dalyse nustatyta tvarka.
- 3.6.4. Atsiskaitymai už biržoje sudarytus sandorius organizuojami ir vykdomi Reglamento specialiosiose dalyse nustatyta tvarka.

4. PREKYBOS BIRŽOJE ĮKAINIAI

4.1. Prekybos biržoje įkainių nustatymas

- 4.1.1. Už Operatoriaus teikiamas paslaugas organizuojant Lietuvos Respublikos teritorijoje pristatomo biokuro prekybą biržoje taikomi su Taryba suderinti prekybos biržoje įkainiai, kurie yra skelbiami Operatoriaus tinklalapyje. Prekybos įkainiai gali būti keičiami tik iš anksto juos suderinus su Taryba ir viešai paskelbus prieš 1 (vieną) mėnesį iki jų taikymo pradžios. Jeigu prekybos įkainiai yra mažinami, jie taikomi nuo pakeistų įkainių paskelbimo momento arba Tarybos nutarime nurodytos tokių įkainių taikymo pradžios datos.
- 4.1.2. Skirtingoms dalyvių grupėms gali būti taikomi skirtingi prekybos biržoje įkainiai.
- 4.1.3. Jeigu nustatyti keli galimi dalyviui taikytinų įkainių planai, dalyvis gali pasirinkti pageidaujamą planą savo nuožiūra.

4.2. Prekybos mokesčiai

- 4.2.1. Operatorius per 5 (penkias) darbo dienas po kalendorinio mėnesio pabaigos pagal taikomus su Taryba suderintus prekybos įkainius išrašo prekybos mokesčių sąskaitą dalyviui, nebent Tarybos sprendime būtų nustatyta kitaip.
- 4.2.2. Dalyvis prekybos mokesčių sąskaitą apmoka pavedimu į Operatoriaus banko sąskaitą ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų nuo sąskaitos išrašymo dienos.

4.3. Palūkanos

- 4.3.1. Dalyvis, praleidęs sąskaitos apmokėjimo terminą, nuo sumos, kurią sumokėti praleistas terminas, Operatoriui moka palūkanas, kurių norma yra 8 procentiniais punktais padidinta vėliausiai pagrindinei Europos centrinio banko refinansavimo operacijai taikoma fiksuotoji palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko refinansavimo operacija buvo vykdoma fiksuotųjų palūkanų konkurso būdu, arba ribinė palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko refinansavimo operacija buvo vykdoma kintamųjų palūkanų konkurso būdu¹.

¹ Palūkanų normos skelbiamos Europos centrinio banko tinklalapyje:

https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.en.html

4.3.2. Palūkanos pradedamos skaičiuoti kitą dieną po paskutinės nustatyto apmokėjimo termino dienos ir skaičiuojamos iki visiško mokėtinos sumos apmokėjimo. Skaičiuojant palūkanas laikoma, kad metai turi 365 dienas.

5. PRIEVOLIŲ UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

5.1. Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių forma

5.1.1. Dalyvio įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo tikslais, dalyvis Reglamento specialiosiose dalyse nustatytais atvejais ir terminais iki prekybos biržoje pradžios ir (ar) po sandorio sudarymo turi pateikti Operatoriui Reglamento specialiosiose dalyse nustatyto dydžio prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonę.

5.1.2. Kaip užtikrinimo priemonę dalyvis Operatoriui gali:

- 1) pervesti užtikrinimo priemonės vertės dydžio pinigų sumą į Operatoriaus nurodytą specialią banko sąskaitą; arba
- 2) pateikti pirmo pareikalavimo banko garantiją.

5.1.3. Siekdamas užtikrinti įsipareigojimų įvykdymą, dalyvis vienu metu gali teikti kelias skirtingas ar tapačias užtikrinimo priemones. Visų pateiktų užtikrinimo priemonių vertės sumuojamos.

5.2. Banko garantijai keliami reikalavimai

5.2.1. Kaip užtikrinimo priemonę pateikiama pirmo pareikalavimo banko garantija turi būti suteikta Europos ekonominės erdvės šalyje registruoto banko, kuris pats arba bankų grupė, kuriai jis priklauso, turi ne mažesnę nei BB- ilgalaikio skolinimosi reitingą, suteiktą „Fitch Ratings“, Standard and Poor's ar Moody's reitingų agentūros.

5.2.2. Konkreči pirmo pareikalavimo banko garantijos forma turi būti iš anksto suderinta su Operatoriumi, būti besąlyginė, neatšaukiama, tiesioginė, suteikianti pirmumo teisę į įsipareigojimų įvykdymą.

5.3. Užtikrinimo priemonių galiojimo terminas

Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonę turi galioti iki dalyvio įsipareigojimų, dėl kurių teikiama Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė, pabaigos, nebent Reglamento specialiosiose dalyse nustatyta kitaip.

5.4. Užtikrinimo priemonės nepateikimo pasekmės

Jei dalyvis Reglamente nustatytais atvejais ir tvarka nepateikia Reglamento sąlygas atitinkančios prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės ar nepadidina prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės sumos iki Operatoriaus nurodyto dydžio, Operatorius turi teisę sustabdyti dalyvio pateiktus pavedimus, atšaukti juos iš prekybos biržoje ir (ar) atsisakyti tvirtinti sandorį.

5.5. Užtikrinimo priemonių panaudojimas

5.5.1. Jeigu dalyvis vėluoja atsiskaityti su Operatoriumi ilgiau nei 10 darbo dienų, Operatorius įgyja teisę panaudoti dalyvio pateiktas užtikrinimo priemones prievolėms įvykdyti. Operatorius turi pirmumo teisę patenkinti savo reikalavimus iš dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių prieš kitus dalyvius.

5.5.2. Dalyvio pateiktos užtikrinimo priemonės taip pat gali būti panaudotos Reglamento specialiosiose dalyse nustatytais atvejais ir tvarka.

5.5.3. Operatoriui panaudojus visą arba dalį dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių, dalyvis privalo nedelsdamas pateikti naują arba iki Operatorius reikalaujamos sumos padidinti jau pateiktą prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonę.

5.6. Atsiskaitymų valiuta

Visi atsiskaitymai biržoje vykdomi eurai.

6. PREKYBOS BIRŽOJE PRIEŽIŪRA

6.1. Prekybos stebėseną

6.1.1. Operatorius stebi prekybą biržoje ir užtikrina, kad prekyba vyktų pagal taikomus norminius teisės aktus ir šio Reglamento nuostatas.

6.1.2. Operatorius ar jo atstovas, vykdydamas priežiūros funkciją, turi teisę:

- 1) gauti informaciją apie dalyvių finansinę būklę;
- 2) tikrinti, kaip dalyviai laikosi Reglamento ir kitų taikytinų teisės aktų nuostatų, įskaitant Operatoriaus teisę pateikti į dalyvio prekybos aikštelę, užfiksuoti ėminio ėmimo procedūrą ar paimti ėminį biokuro kokybei nustatyti;
- 3) reikalauti kitos informacijos, dokumentų, rašytinių paaiškinimų, susijusių su dalyvio veikla biržoje.

6.2. Pažeidimai

6.2.1. Manipuliuoti rinka yra draudžiama. Apie bet kokius įtarimus dėl galimo manipuliacinio rinkos Operatorius praneša Tarybai. Pavyzdinis manipuliacinio rinkos atvejų sąrašas skelbiamas Operatoriaus ir Tarybos tinklalapiuose.

6.2.2. Laikoma, kad dalyvis pažeidė prekybos reikalavimus, jeigu jis:

- 1) nevykdo įsipareigojimų ir reikalavimų, nustatytų Reglamente, Prekybos biokuro produktais sąlygose, Biokuro tiekimo tipinėse sąlygose, Kietojo biokuro apskaitos taisyklėse;
- 2) laiku nepateikia tinkamos prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės;
- 3) netinkamai vykdo biržoje sudarytais sandoriais prisiimtus įsipareigojimus, įskaitant atsiskaitymus;
- 4) nevykdo Operatoriaus nurodymų ar įpareigojimų.

6.2.3. Operatorius įtaręs, kad dalyvis pažeidė prekybos reikalavimus ar manipuliuoja rinka, turi teisę pareikalauti dalyvio pateikti su įtariamu pažeidimu susijusią informaciją, įskaitant informaciją apie dalyvio ar su juo tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių įmonių veiklą. Šiuo atveju prašomos informacijos laikotarpis gali apimti visą dalyvio prekybos ir dalyvavimo biržoje laikotarpį.

6.2.4. Dalyvis privalo per Operatoriaus nustatytus terminus pateikti Operatoriui visą pareikalautą informaciją ir dokumentus. Dalyvis turi teisę per Operatoriaus nustatytą terminą nuo reikalavimo gavimo, pateikti Operatoriui paaiškinimus dėl Operatoriaus reikalavime nurodytų aplinkybių.

6.3. Operatoriaus taikomos poveikio priemonės

6.3.1. Nustatęs padarytus pažeidimus, Operatorius, atsižvelgdamas į pažeidimo pobūdį, mastą, pasekmes, kartotinumą bei jų įtaką biržoje vykdomai prekybai, turi teisę taikyti šias poveikio priemones:

- 1) įspėti dalyvį;
- 2) įpareigoti dalyvį per Operatoriaus nustatytą terminą pašalinti nustatytus pažeidimus;
- 3) 6.3.2 punkte nustatytais atvejais – skirti piniginę baudą;
- 4) laikinai apriboti dalyvio prekybą biržoje vienu ar keliais biržos produktais ir (ar) pristatymo laikotarpiais;
- 5) sustabdyti dalyvio prekybą iki 3 mėnesių;
- 6) nutraukti ir (ar) pripažinti negaliojančiais dalyvio biržoje jau sudarytus sandorius;
- 7) panaudoti dalyvio pateiktas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones ir iš jų padengti dalyvio nevykdomus įsipareigojimus Operatoriui ar kitiems biržos dalyviams;
- 8) pašalinti dalyvį iš biržos.

6.3.2. Dalyviui pakartotinai per 12 (dvylikos) mėnesių laikotarpį padarius žemiau nurodytus pažeidimus, skiriamos tokio dydžio piniginės baudos:

- 1) jeigu pirkėjas ilgiau nei 4 darbo dienas vėluoja nustatyti ir į prekybos sistemą suvesti pagal biržoje sudarytą sandorį pristatyto biokuro kokybinių rodiklių duomenis – pirkėjui skiriama 100 (vieno šimto) eurų bauda už kiekvieną tokį atvejį;
- 2) jeigu pardavėjas Biokuro tiekimo tipinėse sąlygose nustatyta tvarka ginčija pirkėjo nustatytus pristatyto biokuro kokybinius rodiklius, tačiau nustatytais terminais nepateikia atitinkamų akredituotos laboratorijos išvadų – pardavėjui skiriama 100 (vieno šimto) eurų bauda už kiekvieną tokį atvejį.

6.3.3. Operatorius, atsižvelgdamas į gautą ir (ar) turimą informaciją, apie galimai dalyvio daromos pažeidimus, ir siekdamas užtikrinti veiksmingą, sklandų bei patikimą biržos veikimą gali imtis vieno ar kelių žemiau nurodytų veiksmų dalyvio atžvilgiu:

- 1) atšaukti dalyvio pateiktus pavedimus iš elektroninės prekybos sistemos;
- 2) reikalauti dalyvio pateikti papildomą užtikrinimo priemonę, kurios dydį ir formą nustato Operatorius;
- 3) duoti dalyviui kitus nurodymus ar įpareigojimus, susijusius su tinkamu dalyvio priimtų įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimu (pvz., įpareigoti savo kaštais atlikti biokuro kokybinių rodiklių tyrimus prieš kiekvieną pristatymą, daryti ėminių ėmimo vaizdo įrašus ir juos saugoti 3 (tris) mėnesius ir pan.);
- 4) imtis kitų Reglamente, Energijos išteklių rinkos įstatyme, Centralizuotos prekybos biokuru taisyklėse ir (ar) kituose teisės aktuose nustatytų veiksmų.

6.3.4. Poveikio priemonių skyrimas:

- 1) Operatorius už bet kurį dalyvio padarytą pažeidimą gali skirti dalyviui įspėjimą;

- 2) Operatorius gali skirti dalyviui 6.3.2 punkte nustatyto dydžio piniginę baudą už 6.3.2 punkte nurodyto pažeidimo padarymą;
 - 3) Operatorius gali sustabdyti dalyvio prekybą biržoje iki 3 mėnesių, jeigu dalyvis per 12 mėnesių laikotarpį trečią kartą padaro pažeidimą (tą patį arba kitą) arba dėl dalyvio padaryto pažeidimo sukeliama materialiniai nuostoliai bent vienam biržos dalyviui ir (ar) Operatoriui;
 - 4) jeigu pasibaigus dalyvio teisės vykdyti prekybą biržoje sustabdymui dalyvis per 12 mėnesių laikotarpį padaro pažeidimą, Operatorius turi teisę tokį dalyvį pašalinti iš biržos.
 - 5) jeigu dalyvis nustatyta tvarka ir terminais neįvykdo Operatoriaus paskirtų poveikio priemonių ir (ar) Reglamento 6.3.3. punkte nurodytų Operatoriaus įpareigojimų, susijusių su veiksmingo sklandaus bei patikimo biržos veikimo užtikrinimu, Operatorius gali sustabdyti dalyvio prekybą biržoje laikotarpiui iki 3 mėnesių;
 - 6) jeigu dalyvis nustatyta tvarka ir terminais pakartotinai neįvykdo Operatoriaus paskirtų poveikio priemonių ir (ar) Reglamento 6.3.3. punkte nurodytų Operatoriaus įpareigojimų, susijusių su veiksmingo bei sklandaus biržos veikimo užtikrinimu, Operatorius gali pašalinti dalyvį iš biržos.
- 6.3.5. Operatoriui Reglamente nustatytais atvejais pašalinus dalyvį iš biržos (t. y. nutraukus Dalyvio sutartį), dalyvis pakartotinai kreiptis dėl tapimo biržos dalyviu gali praėjus ne mažiau kaip 6 mėnesiams po Dalyvio sutarties nutraukimo. Tokiu atveju dalyvis papildomai privalo pateikti Operatoriui duomenis ir (ar) dokumentus, pagrindžiančius, kad yra pašalintos priežastys, dėl kurių dalyvio statusas buvo panaikintas.
- 6.3.6. Operatorius informaciją apie nustatytus pažeidimus ir (ar) dalyviams pritaikytas poveikio priemones skelbia viešai savo tinklalapyje.

7. ATSAKOMYBĖ

7.1. Bendrosios atsakomybės nuostatos

Operatoriaus ir biržos dalyvių tarpusavio atsakomybė ribojama tiesioginių nuostolių atlyginimu.

7.2. Dalyvio atsakomybė

- 7.2.1. Dalyvis atsako už Operatoriui padarytą žalą (nuostolius), pareikštus kitų dalyvių ir (ar) trečiųjų asmenų reikalavimus dėl žalos atlyginimo, jei tokia žala (nuostoliai) ar reikalavimai yra tiesiogiai ar netiesiogiai nulemti netinkamo dalyvio įsipareigojimų laikymosi bei vykdymo.
- 7.2.2. Dalyvio atsakomybė už padarytą žalą (nuostolius) nėra ribojama, kai tokios žalos (nuostolių) padarymą tiesiogiai ar netiesiogiai lėmė dalyvio ir (ar) su juo susijusių asmenų tyčia ar didelis neatsargumas.
- 7.2.3. Operatorius turi teisę reikalauti iš dalyvio atlyginti Operatoriaus patirtus pagrįstus kaštus, susijusius su dalyvio prašymų vykdymu, jo pateiktų pavedimų ar sudarytų sandorių koregavimu, pakeitimu ir (ar) pripažinimu negaliojančiais, kai tokie prašymai dalyvio teikiami dažniau nei kartą per savaitę nesinaudojant veikiančia EPS, išskyrus atvejus, kai dalyvio veiksmai sąlygoti klaidingo EPS veikimo.

7.3. Operatoriaus atsakomybė

7.3.1. Operatorius neatsako už dalyvio patirtus nuostolius dėl dalyvio dalyvavimo biržoje sustabdymo ir (ar) dalyvio pašalinimo iš biržos šiame Reglamente nustatytais atvejais ir tvarka.

7.3.2. Operatoriaus atsakomybė nėra ribojama, kai žalos (nuostolių) padarymą tiesiogiai ar netiesiogiai lėmė Operatoriaus tyčia ar didelis neatsargumas.

7.3.3. Išskyrus aiškiai šiame Reglamente apibrėžtus atvejus, Operatorius neatsako už dalyvio patirtus nuostolius ar žalą, atsiradusius dėl:

- 1) valstybės valdžios institucijų ir (ar) teismo nurodymų vykdymo;
- 2) elektros tiekimo trukdžių ar nutūkimo;
- 3) priešingos sandorio šalies reikalavimų pagal šį Reglamentą nevykdymo ar netinkamo vykdymo;
- 4) Operatoriaus pasiklovimo dalyvio komunikavimo šaltiniais;
- 5) bet kurio kito dalyvio ar trečiojo asmens, išskyrus Operatoriaus, veikimo ar neveikimo, nusikalstamų ar kitokio pobūdžio neteisėtų veiksmų;
- 6) biržos produktų kainų svyravimo biržoje;
- 7) EPS gedimo, neveikimo ar kitokio veiklos sutrikimo, išskyrus atvejus, jei tai sukelta Operatoriaus tyčios ar didelio neatsargumo;
- 8) Operatoriaus veiksmų, susijusių su teisės aktuose numatytų prievolių vykdymu, įskaitant, bet neapsiribojant, vykdomais rinkos tyrimais nustatant didelę įtaką turinčius dalyvius, pradėtais ikiteisminiais tyrimais dėl teisės aktų pažeidimų, kompetentingų institucijų teikiamais reikalavimais atskleisti informaciją ir t. t.

7.3.4. Reglamente nustatytais atvejais Operatoriaus pervedama suma dalyviams, patyrusiems nuostolių dėl priešingos sandorio šalies prievolių nevykdymo, Reglamento nuostatų pažeidimo ar priešinga sandorio šalimi esančio dalyvio bankroto ar nemokumo, ribojama tokio dalyvio Operatoriui pateiktos prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės suma.

7.4. Nenugalimos jėgos aplinkybės

7.4.1. Operatorius ir dalyviai atleidžiami nuo atsakomybės atsiradus nenugalimos jėgos aplinkybėms, tai yra tokioms aplinkybėms, kurių šalys negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti ir negalėjo užkirsti kelio tų aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui.

7.4.2. Operatorius ar dalyvis ne vėliau kaip per 2 (dvi) darbo dienas nuo nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimo dienos atitinkamai praneša dalyviams ir (ar) Operatoriui apie nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimą.

7.4.3. Atsiradus nenugalimos jėgos aplinkybėms, turinčioms ar galinčioms turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos biržos veiklai, dalyvis informuoja Operatorių, o Operatorius pagal poreikį informuoja kitus biržos dalyvius ir pateikia:

- 1) neįpareigojantį galimą nenugalimos jėgos aplinkybių įtakos biržos veiklai įvertinimą;

- 2) pagrįstą informaciją dėl nenugalimos jėgos aplinkybių įtakos biržos veiklai dydžio bei trukmės.
- 7.4.4. Operatoriui pareikalavus, dalyvis nedelsdamas pateikia Operatoriui reikalaujamą informaciją, reikalingą nustatyti, ar susiklostė nenugalimos jėgos aplinkybės, ir įvertinti jų galimą poveikį sandoriams.
- 7.4.5. Operatorius ir dalyviai stengiasi neleisti atsirasti nenugalimos jėgos aplinkybių padariniams ar juos apriboti, siekdami kaip įmanoma greičiau atkurti įprastinę biržos veiklą.

8. KOMUNIKACIJA IR INFORMACIJOS SKELBIMAS

8.1. Operatoriaus vieši pranešimai

- 8.1.1. Visiems dalyviams skirta informacija ir pranešimai, įskaitant apibendrintą informaciją apie prekybos rezultatus, kai tai nustato Reglamentas ir (ar) kiti teisės aktai, reglamentuojantys prekybą biržoje, skelbiami Operatoriaus tinklalapyje.
- 8.1.2. Operatoriaus pranešimai ir informacija skelbiami lietuvių kalba. Operatoriaus pasirinkimu informacija papildomai gali būti skelbiama anglų ir (ar) kitomis užsienio kalbomis.

8.2. Operatoriaus ir dalyvių tarpusavio komunikacija

- 8.2.1. Operatoriaus ir dalyvių tarpusavio komunikacija yra vykdoma naudojantis EPS arba ryšio priemonėmis. Operatoriaus pranešimų pateikimas dalyviui EPS priemonėmis laikomas tinkamu dalyvio informavimu.
- 8.2.2. Operatoriaus aktualūs kontaktiniai duomenys, kuriais privalo pasikliauti dalyviai komunikuodami su Operatoriumi ryšio priemonėmis, nurodomi Operatoriaus tinklalapyje.
- 8.2.3. Dalyvis savo kontaktinius duomenis nurodo Dalyvio sutartyje, o esant kontaktinių duomenų pasikeitimams – apie tai nedelsiant, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas privalo informuoti Operatorių raštu.
- 8.2.4. Pranešimai ir kita informacija laikoma pristatyta išsiuntimo dieną, jeigu ji buvo išsiųsta Reglamento 8.2.1 papunktyje nustatytais priemonėmis darbo valandomis, arba kitą darbo dieną – jeigu ji buvo išsiųsti po darbo valandų.
- 8.2.5. Visi Operatoriaus ir dalyvių tarpusavio komunikavimo duomenys, telefoniniai pokalbiai ir (ar) informacija, pateikti EPS ar kitomis ryšio priemonėmis, Operatoriaus gali būti įrašomi ir saugomi laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų. Esant būtinybei, šie įrašai ir duomenys gali būti panaudojami ginčų sprendimui ir (ar) biržos administravimo tikslais.
- 8.2.6. Komunikacija tarp Operatoriaus ir dalyvio vykdoma lietuvių kalba. Operatoriaus sutikimu komunikacija su dalyviais gali būti vykdoma anglų ir (ar) kitomis užsienio kalbomis.

8.3. Biržos duomenys ir kita informacija

- 8.3.1. Operatorius turi teisę naudotis informacija, gauta dalyviams teikiant pavedimus prekybai biržoje ar sudarant sandorius pateiktų pavedimų pagrindu. Ši teisė nereiškia

Operatoriaus galimybės atskleisti turimą informaciją tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, numatytus Reglamente, įstatymuose ar kituose teisės aktuose.

8.3.2. Operatorius turi teisę neidentifikuodamas konkrečių dalyvių viešai skelbti dalyvių prekybos, techninius ir finansinius duomenis.

8.3.3. Operatorius gali be dalyvio sutikimo perduoti duomenis ir informaciją, susijusią su konkrečiu dalyviu, identifikuojant konkretų dalyvį, valdžios institucijoms, jei to reikalauja įstatymai ar kiti teisės aktai.

8.4. Prekybos konfidencialumas

Prekyba biržoje organizuojama anonimiškai, todėl pavedimus teikiančio ir sandorius sudarančio dalyvio tapatybė neatskleidžiama kitiems dalyviams ar tretiesiems asmenimis, nebent to reikalaujant teisės aktai. Anonimiškumo principas netaikomas prekybai biokuru – sudaryto sandorio šalys yra atskleidžiamos sandorio šalims.

9. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9.1. Taikytina teisė ir ginčų sprendimas

9.1.1. Šis Reglamentas yra parengtas pagal Lietuvos Respublikos teisę.

9.1.2. Biokuro pirkimo–pardavimo sandoriams taikoma biokuro pristatymo vietos teisė.

9.1.3. Ginčai dėl Operatoriaus veiksmų administruojant ir organizuojant prekybą biržoje ne teismo tvarka nagrinėjami Taryboje, o galutinai sprendžiami dalyvio sutartyje nustatyta tvarka .

9.2. Operatoriaus tarpininkavimas dalyviams sprendžiant tarpusavio nesutarimus ir (ar) ginčus

9.2.1. Operatorius konsultuoja biržos dalyvius prekybos biržoje, biržoje sudarytų sandorių vykdymo klausimais.

9.2.2. Esant dalyvių tarpusavio nesutarimų ir (ar) ginčų dėl biržoje sudarytų biokuro pirkimo–pardavimo sandorių vykdymo, Operatorius tarpininkauja dalyviams sprendžiant kilusius nesutarimus ir (ar) ginčus tokiu būdu:

- 1) teikia Operatoriaus nuomonę dėl prekybos biržoje ir biržoje sudarytų sandorių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų (įskaitant Operatoriaus priimtus teisės aktus) nuostatų taikymo;
- 2) esant poreikiui, kreipiasi į atsakingas valstybės institucijas dėl nesutarimų ir (ar) ginčų sureguliuavimui aktualių išaiškinimų pateikimo;
- 3) teikia ginčo šalims Operatoriaus turimą informaciją ir duomenis apie ginčo objektu esančių sandorių sudarymo, vykdymo eigą;
- 4) jeigu dalyvių ginčas sprendžiamas teisme – dalyvių prašymu ir (ar) teismo iniciatyva į teismo procesą įtraukus Operatorių – teikia savo paaiškinimus ir (ar) išvadas ginčo klausimais.

9.2.3. Operatorius į dalyvių paklausimus atsako ne vėliau kaip per 20 (dvidešimt) darbo dienų, nebent prekybą biržoje reglamentuojantys teisės aktai nustatytų trumpesnius informacijos ir (ar) duomenų pateikimo terminus.

9.3. Operatoriaus išvada dėl dalyvių ginčo sprendimo

9.3.1. Tarp dalyvių kilus ginčui dėl biržoje sudarytų sandorių vykdymo, dalyviai bet kurio iš jų iniciatyva turi teisę kreiptis į Operatorių dėl išvados dėl ginčo sprendimo pateikimo. Dalyvio kreipimasis į Operatorių neatima dalyvio teisės kreiptis į teismą dėl ginčo sprendimo.

9.3.2. Prieš kreipdamasis į Operatorių dėl išvados dėl ginčo sprendimo pateikimo dalyvis privalo raštu kreiptis į kitą ginčo šalį, nuroydamas ginčo aplinkybes ir savo reikalavimą. Šalims nepavykus išspręsti ginčo per 30 kalendorinių dienų nuo pirminio dalyvio kreipimosi raštu į kitą ginčo šalį – dalyviai įgyja teisę kreiptis į Operatorių dėl išvados dėl ginčo sprendimo pateikimo.

9.3.3. Operatorius, užtikrindamas sąžiningą, objektyvų ir nešališką su nagrinėjamu ginču susijusių aplinkybių vertinimą ir išvados pateikimą, turi teisę reikalauti, kad ginčo šalys Operatoriui pateiktų papildomus duomenis, dokumentus ir (ar) kitą su nagrinėjamu ginču susijusią informaciją. Operatorius neteikia išvadų dėl dalyvių tarpusavio ginčų dėl nuostolių, viršijančių Reglamento 16 punkte nustatyto dydžio baudą, dydžio ir (ar) pagrįstumo. Operatorius motyvuotu sprendimu turi teisę atsisakyti teikti išvadą dėl ginčo sprendimo.

9.3.4. Operatorius turi teisę informaciją apie pateiktas išvadas dėl ginčų sprendimo skelbti viešai.

9.3.5. Operatoriaus išvada dėl ginčo sprendimo yra privaloma ginčo šalims.

9.3.6. Operatoriaus išvada dėl ginčo sprendimo teismui neskundžiama, tačiau dalyvis, nesutinkantis su Operatoriaus išvada, turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka kreiptis į teismą ar kitą ginčus nagrinėjančią instituciją dėl ginčo tarp dalyvių nagrinėjimo iš esmės.

9.4. Reglamento keitimas

9.4.1. Reglamento nuostatos yra keičiamos Tarybos sprendimu teisės aktų nustatyta tvarka.

9.4.2. Reglamento pakeitimai ir papildymai dalyviams yra privalomi nuo jų įsigaliojimo momento be išankstinio dalyvių patvirtinimo ir (ar) sutikimo.

9.4.3. Viešai paskelbus apie Reglamento nuostatų pakeitimus, dalyviai įgyja teisę nutraukti Dalyvio sutartį per 14 dienų nuo pakeitimų įsigaliojimo, informuodami Operatorių apie tai raštu ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki numatomo Dalyvio sutarties nutraukimo termino, tačiau bet kuriuo atveju dalyvis privalo įvykdyti visus savo įsipareigojimus Operatoriui ir kitiems biržos dalyviams.

II. SPECIALIOJI DALIS

PREKYBA BIOKURU

10. BENDROSIOS NUOSTATOS

10.1. Apimtis

10.1.1. Ši Reglamento dalis yra neatskiriama sudėtinė Reglamento dalis, kuri taikoma dalyviams, prekiaujantiems biržoje biokuro produktais.

- 10.1.2. Jeigu Reglamento Specialiosios ir Bendrosios dalių nuostatos nesutampa, taikomos Specialiosios dalies nuostatos.
- 10.2. Apibrėžimai ir sąvokos
- 10.2.1. Aukciono diena – Prekybos sąlygose nustatyta diena (-os), kai Biokuro biržoje vyksta prekybos sesijos.
- 10.2.2. Aukciono etapas – daugiapakopis mažėjančios kainos aukciono etapas, kurio metu vyksta pardavėjų varžymasis mažinant savo pateiktų pavedimų kainą.
- 10.2.3. Biokuro pirkimo–pardavimo sandorio vertė (toliau – sandorio vertė) – sudaryto sandorio pinigine vertė, nustatoma sandorio kiekio ir kainos sandauga, neįskaitant PVM.
- 10.2.4. Biokuro pirkimo–pardavimo sandoris (toliau – sandoris) – dalyvių pavedimų pirkti ir parduoti biokuro produktus pagrindu sudarytas susitarimas dėl biokuro produktų pirkimo–pardavimo pavedimuose nurodytomis sąlygomis.
- 10.2.5. Daugiapakopis mažėjančios kainos aukciono etapas (toliau – aukciono etapas) – prekybos EPS etapas, kurio metu nustatoma galutinė biokuro pirkimo–pardavimo sandorių kaina. Kiekviena aukciono etapo pakopa tęsiasi nustatytą laikotarpį, per kurį dalyviai gali pagerinti savo siūlymus. Dalyviams pagerinus savo siūlymus, aukciono etapas pratęsiamas naujam pakopos laikotarpiui.
- 10.2.6. Minimalus sandorio kiekis – mažiausias biokuro produktų kiekis, dėl kurio pagal konkretų pavedimą gali būti sudarytas biokuro pirkimo–pardavimo sandoris.
- 10.2.7. Nedalomas pavedimo kiekis – biokuro produktų kiekis, kurio kartotiniais turi būti teikiami pavedimai.
- 10.2.8. Nestandartinė prekyba – prekyba biokuro produktais taikant nestandartines prekybos ir (ar) sandorių vykdymo sąlygas.
- 10.2.9. Pavedimo kiekis – pavedime pirkti ir (ar) parduoti nurodomas perkamas ir (ar) parduodamas biokuro produktų kiekis.
- 10.2.10. Prekybos sąlygos – Operatoriaus rengiamos ir Operatoriaus tinklalapyje skelbiamos Prekybos biokuro produktais sąlygos.
- 10.2.11. Prekybos sesija – aukciono dienos laikotarpis, kurio metu vyksta prekyba Prekybos sąlygose nustatytais produktais. Prekybos sesija apima pavedimų pateikimo, pardavimo pavedimų keitimo bei aukciono etapus.
- 10.2.12. Sandorio kiekis – biržoje sudarytame sandoryje nustatytas perkamo–parduodamo biokuro kiekis.
- 10.2.13. Tiekimo diena – kalendorinė diena, kurią, pagal šalių sudarytą tiekimo grafiką, turi būti vykdomas biokuro tiekimas.
- 10.2.14. Tiekimo sąlygos – Operatoriaus rengiamos ir Operatoriaus tinklalapyje skelbiamos Biokuro tiekimo tipinės sąlygos.

11. BOKURO BIRŽOS DALYVIAI

- 11.1. Specialūs reikalavimai Biokuro biržos dalyviams

11.1.1. Asmenys, norintys prekiauti Biokuro biržoje, be Reglamento Bendrojoje dalyje nustatytų reikalavimų dalyviams, privalo atitikti šiuos specialiuosius reikalavimus:

- 1) juridinis asmuo nėra bankrutavęs, likviduojamas, su kreditoriais sudaręs taikos sutarties, sustabdęs ar apribojęs savo veiklos arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, įstatymus nėra tokia pati ar panaši. Jam nėra iškelta restruktūrizavimo, bankroto byla arba bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka, inicijuotos priverstinio likvidavimo ar susitarimo su kreditoriais procedūros arba jam vykdomos analogiškos procedūros pagal šalies, kurioje jis registruotas, įstatymus;
- 2) fizinis asmuo nėra bankrutavęs, su kreditoriais sudaręs taikos sutarties (jei šalyje, kurioje jis registruotas, galioja fizinių asmenų bankroto ar panašus įstatymas), sustabdęs ar apribojęs savo veiklos arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, įstatymus nėra tokia pati ar panaši;
- 3) asmuo turi visus jo veiklai vykdyti reikalingus leidimus ir (ar) licencijas, jeigu tokios reikalingos.

11.2. Reikalingi pateikti dokumentai

11.2.1. Asmuo, pildydamas anketą, Operatoriui patvirtina, kad atitinka nustatytus specialiuosius dalyviams taikomus reikalavimus. Operatorius pasilieka teisę pareikalauti dalyvio pateikti nustatytų reikalavimų atitikimą pagrindžiančius dokumentus, įskaitant, bet neapsiribojant:

- 1) VĮ Registrų centro išduotą dokumentą, patvirtinantį jungtinius kompetentingų institucijų tvarkomus duomenis apie asmenį, išduotą ne anksčiau kaip 60 dienų iki Operatoriaus reikalavimo pateikimo;
- 2) praėjusių trijų metų metinių finansinių ataskaitų rinkinį arba paskutinių turimų tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį, jeigu juridinis asmuo veiklą vykdo trumpiau nei 1 (vienerius) metus ir neturi sudarytų metinių finansinių ataskaitų rinkinio (juridinio asmens atveju);
- 3) juridinio asmens galiojančių įstatų kopiją;
- 4) fizinio asmens dokumentus, patvirtinančius jo teisę verstis individualia veikla pagal pažymą arba verslo liudijimą, arba ūkininko pažymėjimą;

11.2.2. Pateikiamos dokumentų kopijos turi būti tinkamai patvirtintos.

11.3. Dalyvių kategorijos

11.3.1. Dalyviai pagal patikimumą skirstomi į keturias kategorijas: A, B, C ir D. A kategorijai priskiriami patikimiausi dalyviai, kurių pajėgumas įvykdyti savo įsipareigojimus yra itin didelis, D kategorijai – mažiausiai patikimi dalyviai, kurių pajėgumas kelia didelę riziką, kad prisiimti įsipareigojimai gali būti neįvykdyti arba įvykdyti netinkamai. Skirtingoms dalyvių kategorijoms gali būti nustatomi apribojimai vykdyti tam tikras prekybos biržoje operacijas. Taip pat priklausomai nuo dalyvių kategorijos gali skirtis prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių dydis ar sąlygos.

11.3.2. Operatorius nustato ir savo tinklalapyje skelbia dalyvių priskyrimo konkrečioms dalyvių kategorijoms kriterijus ir su tuo susijusius prekybos biržoje

operacijų apribojimus. Dalyvių priskyrimo dalyvių kategorijoms kriterijai be viso kito apima: dalyvių nuosavo kapitalo dydį; apyvartą; finansinio patikimumo rodiklius; dalyvių turimus ar valdomus technologinius ir logistinius resursus. Operatorius gali vienašališkai keisti dalyvių priskyrimo kategorijoms reikalavimus apie tai ne vėliau kaip prieš dvi savaites per EPS ir (ar) ryšio priemonėmis informavęs dalyvius. Dalyviams nustatyti nauji kriterijai taikomi nuo jų įsigaliojimo dienos be atskiro dalyvių sutikimo.

- 11.3.3. Dalyviai turi nuolat atitikti konkrečiai dalyvių kategorijai, kuriai jis priskirtas, keliamus reikalavimus. Operatorius reguliariai, ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus, tikrina, ar dalyviai atitinka jiems keliamus reikalavimus. Nustatęs, kad dalyvis neatitinka jam priskirtai kategorijos keliamų reikalavimų, Operatorius turi teisę reikalauti dalyvio užtikrinti nustatytų reikalavimų laikymąsi ir (ar) vienašališku sprendimu priskirti dalyvį kitai kategorijai. Dalyvis, nesutinkantis su tokiu Operatoriaus sprendimu, turi teisę pateikti Operatoriui papildomus dokumentus ir informaciją, pagrindžiančius būtent tai dalyvių kategorijai keliamų reikalavimų atitikimą.
- 11.3.4. Dalyviai skirstomi į kategorijas pagal dalyvio anketoje ir prie jos pridedamuose dokumentuose pateiktą informaciją, taip pat kitą Operatoriui prieinamą informaciją. Tas pats dalyvis gali turėti skirtingą dalyvio patikimumo kategoriją kaip pirkėjas ir kaip pardavėjas.
- 11.4. Asmenų grupės, veikiančios jungtinės veiklos sutarties pagrindu, dalyvavimas biržoje
 - 11.4.1. Biokuro biržos dalyviu-pardavėju gali tapti ir asmenų grupė, veikianti jungtinės veiklos sutarties pagrindu. Visi asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos sutarties pagrindu, sudarantys asmenys yra laikomi vienu biržos dalyviu.
 - 11.4.2. Asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos sutarties pagrindu, sudarantys asmenys negali savarankiškai (t. y. atskirai nuo kitų šių asmenų grupę, veikiančių jungtinės veiklos sutarties pagrindu, sudarančių asmenų) dalyvauti biržoje.
 - 11.4.3. Jeigu biržoje esantis dalyvis pageidauja biržoje dalyvauti asmenų grupėje, veikiančioje jungtinės veiklos sutarties pagrindu, tokio dalyvio narystė biržoje sustabdoma. Nutraukus jungtinės veiklos sutartį ir įvykdžius visus tokia veikla priimtus įsipareigojimus (tiek Operatoriui, tiek kitiems dalyviams pagal biržoje sudarytus biokuro pirkimo–pardavimo sandorius), asmens narystė biržoje gali būti atnaujinta.
 - 11.4.4. Asmenų grupę sudarantys asmenys kiekvienas atskirai privalo atitikti Reglamento Bendrojoje dalyje nustatytus reikalavimus biržos dalyviams bei Reglamento 11.1 papunktyje nustatytus specialiuosius reikalavimus Biokuro biržos dalyviams.
 - 11.4.5. Bendrojoje dalyje bei Reglamento 11.2 papunktyje nustatyti dokumentai privalo būti pateikti apie kiekvieną asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos sutarties pagrindu, sudarančią asmenį.

- 11.4.6. Asmenų grupė, veikianti jungtinės veiklos pagrindu, pageidaujanti tapti Biokuro biržos dalyviu, be kitų Reglamento Bendrojoje dalyje ir Reglamento 11.2 papunktyje nurodytų turimų pateikti dokumentų, privalo Operatoriui pateikti jungtinės veiklos sutarties kopiją.
- 11.4.7. Asmenų grupės sudaryta jungtinės veiklos sutartis visą jos galiojimo laikotarpį privalo atitikti Operatoriaus patvirtintas tipines jungtinės veiklos sutarties sąlygas. Jungtinės veiklos sutartis gali būti keičiama bei iš jungtinės veiklos asmenys gali pasitraukti tik gavę išankstinį rašytinį Operatoriaus sutikimą.
- 11.4.8. Be išankstinio rašytinio Operatoriaus sutikimo vienam ar keliems asmenims pasitraukus iš asmenų grupės, veikiančios jungtinės veiklos sutarties pagrindu, ar pakeitus ir (ar) nutraukus jungtinės veiklos sutartį, Operatorius turi teisę vienašališkai be išankstinio įspėjimo sustabdyti ir (ar) nutraukti tokių asmenų narystę biržoje be jokių neigiamų pasekmių Operatoriui.
- 11.4.9. Už Reglamente nustatytų įsipareigojimų ir Biokuro biržoje sudarytų sandorių tinkamą įvykdymą asmenų grupę sudarantys asmenys atsako solidariai. Dalyviui pasitraukus iš asmenų grupės, veikiančios jungtinės veiklos sutarties pagrindu, dalyvis pagal iki pasitraukimo iš jungtinės veiklos sutarties momento priimtus įsipareigojimus iki jų visiško įvykdymo atsako taip, kaip jis atsakytų būdamas jungtinės veiklos sutarties šalimi. Toks įsipareigojimas privalo būti numatytas jungtinės veiklos sutartyje, kurios pagrindu asmenų grupė veikia kaip biržos dalyvis.
- 11.4.10. Jungtinės veiklos sutarties pagrindu veikiančius asmenis atstovauja jungtinės veiklos sutartyje nurodytas vadovaujantysis partneris. Asmenų grupė, veikianti jungtinės veiklos sutarties pagrindu, gali kiekvienam atskiram biržoje sudarytam sandoriui paskirti konkretų asmenį, per kurį turi būti vykdomi atsiskaitymai pagal konkretų biržoje sudarytą sandorį. Bet kuriuo atveju konkrečiam biokuro pirkimo–pardavimo sandoriui gali būti paskirtas tik vienas asmuo, per kurį kita sandorio šalis turėtų vykdyti atsiskaitymus.
- 11.4.11. Priskiriant asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos sutarties pagrindu, konkrečiai dalyvių kategorijai yra vertinamas bendras visų tokią asmenų grupę sudarančių asmenų patikimumas, t. y. asmenų grupę, veikiančią jungtinės veiklos sutarties pagrindu, sudarantys asmenys visi kartu turi atitikti nustatytus dalyvių priskyrimo konkrečioms dalyvių kategorijoms kriterijus.

12. PREKYBOS TVARKA

12.1. Aukciono dienos

- 12.1.1. Prekyba biokuro biržoje vyksta ir sandoriai sudaromi Prekybos tvarkaraštyje nustatytais aukciono dienomis.
- 12.1.2. Tą pačią aukciono dieną gali būti organizuojama viena ar kelios prekybos sesijos. Kiekvienoje iš prekybos sesijų gali būti prekiaujama skirtingais biokuro produktais. Tikslų prekybos sesijų skaičių ir kiekvienoje iš jų prekiaujamų produktų sąrašą nustato Operatorius ir skelbia Prekybos sąlygose.

12.2. Prekybos sąlygos

12.2.1. Prekybos sąlygas tvirtina, keičia ir savo tinklalapyje skelbia Operatorius. Prekybos sąlygose nustatoma:

- 1) biržoje prekiaujamų biokuro produktų sąrašas;
- 2) biokuro produktų kokybinės savybės ar kokybinių savybių ribos;
- 3) pristatymo laikotarpiai;
- 4) biokuro produktų prekybos vienetai;
- 5) produktams taikomas nedalomas pavedimo kiekis;
- 6) minimalus sandorio kiekis;
- 7) papildomos pavedimų vykdymo sąlygos;
- 8) biokuro produktų kainų pokyčių ribos (t. y. maksimalus konkretaus biokuro produkto kainos pokytis lyginant su ankstesne prekybos sesija, išreikštas procentais);
- 9) atskiroms dalyvių kategorijoms taikomi apribojimai teikti pavedimus dėl konkrečių ar visų biokuro produktų;
- 10) nestandartinės sąlygos;
- 11) prekybos tvarkaraštis;
- 12) kiti Operatoriaus nuožiūra prekybai svarbūs duomenys.

12.2.2. Operatorius kiekvienam produktui nustato ir prekybos sąlygose skelbia nedalomą pavedimo kiekį. Pavedimo kiekis nurodomas nedalomo kiekio kartotiniais.

12.2.3. Operatorius gali nustatyti galimybę dalyviams pasirinkti minimalų sandorio kiekį, nurodomą kaip biokuro produktų kiekis, kuris turi būti pristatomas per savaitę. Jeigu dalyvis teikia pavedimą dėl mažesnio biokuro kiekio nei Operatoriaus jam nustatytas leidžiamas minimalaus sandorio kiekis, dalyvis gali nustatyti, kad minimaliu sandorio kiekiu būtų laikomas pavedimo kiekis.

12.2.4. Jeigu pavedime yra nustatomas minimalaus sandorio kiekis, pagal tokį pavedimą sandoriai sudaromi tik su tais priešpriešiniais pavedimais, kurių kiekis (ar likusi neįvykdyta jo dalis) yra ne mažesnis nei nustatytas minimalaus sandorio kiekis.

12.2.5. Prekybos tvarkaraštyje nustatoma:

- 1) aukciono dienos;
- 2) aukcionų dienomis organizuojamos prekybos sesijos;
- 3) kiekvienoje prekybos sesijoje prekiaujamų produktų sąrašas;
- 4) kiekvienos prekybos sesijos atveju:
 - i) pavedimų pateikimo etapo laikas;
 - ii) pardavimo pavedimų keitimo etapo laikas;
 - iii) aukciono etapo laikas;
 - iv) preliminarinių rezultatų paskelbimo laikas;
 - v) dalyvių pretenzijų dėl prekybos rezultatų pateikimo terminas;

vi) galutinių rezultatų paskelbimo laikas.

12.2.6. Operatorius sudaro ir savo tinklalapyje skelbia biržos prekybos kalendorių ne mažiau kaip 6 kalendoriniams mėnesiams į priekį. Prekybos kalendoriuje nurodomos konkrečios prekybos aukcionų datos ir pristatymo laikotarpiai, dėl kurių to konkretaus aukciono metu gali būti sudaromi sandoriai biržoje.

12.3. Biokuro produktai

12.3.1. Operatorius, atsižvelgdamas į konkrečių biokuro rūšių paklausą ir pasiūlą, parenka biokuro rūšis ir tų rūšių kokybines savybes ar kokybinių savybių ribas, atsižvelgdamas į standarto LST EN ISO 17225-1 reikalavimus.

12.3.2. Operatorius nustato pristatymo laikotarpius, dėl kurių biržoje gali būti sudaromi biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai ir per kuriuos pagal sudarytus sandorius pardavėjai privalo pristatyti, o pirkėjai priimti biokuro produktus. Biržoje prekiaujama būsimiems pristatymo laikotarpiais.

12.3.3. Pristatymo laikotarpiu gali būti nustatoma kalendorinė savaitė, mėnuo, ketvirtis, pusė metų ir metai. Pristatymo laikotarpiai susideda iš kalendorinių savaitių. Kalendorinė savaitė prasideda kalendorinės savaitės pirmadienį 00.00 val. ir baigiasi kalendorinės savaitės sekmadienį 24.00 val. Pristatymo laikotarpių kalendorių sudaro ir savo tinklalapyje skelbia Operatorius.

12.4. Pavedimų teikimas

12.4.1. Dalyviai gali teikti pavedimus pirkti ir (ar) parduoti biokuro produktus prekybos sesijos metu.

12.4.2. Pavedimai teikiami per EPS. Prie EPS prisijungiama per Operatoriaus interneto tinklalapį.

12.4.3. Dalyvio teikiamuose pavedimuose turi būti nurodoma:

- 1) dalyvio, teikiančio pavedimą, pavadinimas;
- 2) pavedimo rūšis: pavedimas pirkti arba pavedimas parduoti;
- 3) biokuro rūšies pavadinimas;
- 4) biokuro produkto pristatymo laikotarpis;
- 5) pavedimo kiekis (nedalomo kiekio kartotinis), išreikštas megavatvalandėmis;
- 6) maksimali perkamo biokuro produkto kaina (pavedimo pirkti atveju) arba minimali biokuro produkto pardavimo kaina (pavedimo parduoti atveju);
- 7) biokuro produkto buvimo (pavedimo parduoti atveju) ar pristatymo (pavedimo pirkti atveju) vieta;
- 8) pasirinktinai – biokuro produkto transportavimo įkainis vienam kelio kilometrui vienai megavatvalandei (netaikoma pirkimo pavedimams);
- 9) pavedimo galiojimo laikotarpis;
- 10) minimalus sandorio kiekis (jei taikoma);
- 11) kiti Operatoriaus nustatyti duomenys (pvz., transporto priemonės tipas).

- 12.4.4. Dalyvis gali pasirinkti pavidimo galiojimo laiką. Dalyviui nepasirinkus pavidimo galiojimo laiko, laikoma, kad pavidimas galioja iki artimiausios aukciono dienos.
- 12.4.5. Nurodyta pavidimo kaina reiškia, kad pirkėjas sutinka įsigyti nurodytą biokuro produktą už pirkimo pavidime nurodytą arba mažesnę kainą, o pardavėjas sutinka parduoti ir pristatyti pirkėjui nurodytą biokuro produktą kiekį už pardavimo pavidime nurodytą arba didesnę kainą.
- 12.4.6. Pavidime biokuro produktų kaina nurodoma eurai, vienos dešimtosios euro tikslumu. Transportavimo įkainis nurodomas eurai, vieno cento tikslumu.
- 12.4.7. Galutinė pardavimo pavidimo kaina kiekvienam pirkimo pavidimui nustatoma prie pardavimo pavidime nurodytos biokuro produktų kainos pridedant transportavimo kaštus. Transportavimo kaštai apskaičiuojami kaip faktinio atstumo tarp pavidime parduoti nurodytos biokuro produkto buvimo vietos ir pavidime pirkti nurodytos biokuro produkto pristatymo vietos (pristatymo atstumas) bei pardavimo pavidime nurodyto biokuro produkto pristatymo įkainio sandauga. Transportavimo kaštai apvalinami vienos dešimtosios euro tikslumu į didesnę pusę tokiu būdu: jeigu apskaičiuotų transportavimo kaštų eurų šimtosios skaičius yra nuo 0,01 (vienos šimtosios) iki 0,09 (devynių šimtųjų), prie transportavimo kaštų eurų skaičiaus pridedama viena dešimtoji, o šimtoji prilyginama 0 (nuliui).
- Pvz., jeigu apskaičiuota transportavimo kaštų suma sudaro 5,31 eurą, laikoma, kad transportavimo kaštai lygūs 5,4 eurai.
- 12.4.8. Pristatymo atstumą nustato EPS. Pardavėjas savo paskyroje mato EPS nustatytus atstumus iki kiekvienos pirkėjo nurodytos biokuro produktų pristatymo vietos. Dalyviai turi teisę kreiptis į Operatorių prašydami patikslinti EPS nustatytą pristatymo iki konkretaus pirkėjo atstumą. Pakoreguotas pristatymo atstumas taikomas tik būsimiems dalyvio pavidimams ir sandoriams.
- 12.4.9. Energijos išteklių rinkos įstatyme nustatytais atvejais prekybos sąlygose Operatorius gali nustatyti konkretaus biokuro produkto maksimalias vienos prekybos sesijos kainos pokyčio ribas lyginant su paskutinės prekybos sesijos vidutine svertine sudarytų sandorių kaina. Nustačius kainų pokyčio ribas, dalyvio teikiamo pavidimo kaina turi patekti į nustatytas kainų ribas.
- 12.4.10. Pavidimas įsigalioja nuo pavidime nurodyto pavidimo įsigaliojimo laiko. Jeigu pavidime nėra nurodytas pavidimo įsigaliojimo laikas, laikoma, kad pavidimas galioja nuo jo įregistravimo EPS momento. Pavidimas galioja tol, kol jo pagrindu sudaromas visos pavidimo apimties biokuro pirkimo–pardavimo sandoris, pavidimas yra atšaukiamas jį pateikusio dalyvio ar Operatoriaus, baigiasi pavidimo galiojimo laikas, baigiasi prekyba tuo konkrečiu produktu ar anuliuojamas kitais Reglamente nustatytais pagrindais.

12.5. Biokuro kaina

- 12.5.1. Pavidimuose perkamo-parduodamo biokuro kainos nurodomos eurai už vieną megavatvalandę (EUR/MWh) be PVM.

12.5.2. Pardavėjo galutinė pavedime nurodoma biokuro pardavimo kaina turi apimti visus su sandorio vykdymu susijusius pardavėjo kaštus, įskaitant parduoto biokuro pristatymo į pirkėjo pavedime nurodytą pristatymo vietą kaštus, biokuro gamybos, sandėliavimo, pakrovimo, iškrovimo kaštus.

12.6. Aukciono vykdymo tvarka

12.6.1. Aukciono dieną kiekviena iš prekybos sesijų susideda iš tokių etapų:

- 1) pavedimų pateikimo etapas. Jo metu pirkėjai ir pardavėjai turi teisę teikti, keisti ir (ar) atšaukti savo prekybos pavedimus;
- 2) pavedimų keitimo etapas. Jo metu pardavėjai turi teisę koreguoti ir (ar) atšaukti esamus pavedimus bei teikti naujus pavedimus. Pirkėjai šiame etape neturi teisės pateikti naujų ar koreguoti esamų pavedimų, tačiau turi teisę atšaukti anksčiau pateiktus pavedimus;
- 3) aukciono etapas. Prekybos sąlygose nustatytu laiku prasideda daugiapakopis mažėjančios kainos aukciono etapas. Šiame etape dalyviai neturi teisės atšaukti esamų pavedimų ir (ar) pateikti naujų pavedimų. Šiame etape pardavėjai gali mažinti pateiktų pavedimų kainą neribotą kartų skaičių. Pavedimų kaina kiekvieną kartą turi būti sumažinama ne mažesne kaip 0,1 (viena dešimtąja) euro suma 0,1 (vienos dešimtosios) euro tikslumu.

Aukciono etapas tęsiasi 3 (tris) minutes. Jeigu per šį laikotarpį pardavėjas sumažina pardavimo pavedimo kainą ir toks pavedimo kainos pakeitimas padaro įtaką preliminariniams bent vieno su pardavimo pavedimu susijusio (bent su vienu pirkimo pavedimu sudarančio preliminarų sandorį) pirkimo pavedimo prekybos rezultatams (pasikeičia sandorius sudarantys dalyviai ir (arba) sandorių kaina, ir (arba) kiekis), visų su pardavimo pavedimu susijusių pirkimo pavedimų, kuriuose pardavimo pavedimo transportavimo kaštai sudaro ne daugiau kaip 50 (penkiasdešimt) procentų pirkimo pavedimo maksimalios kainos, aukciono etapai pratęsimi naujam laikotarpiui:

- i) pirmąsias 21 (dvidešimt vieną) aukciono etapo minutę kiekvienas naujas aukciono etapas pratęsiamas naujam 3 (trių) minučių laikotarpiui.
- ii) vėlesnes 20 (dvidešimt) aukciono etapo minučių kiekvienas naujas aukciono etapas pratęsiamas naujam 2 (dviejų) minučių laikotarpiui;
- iii) vėliau kiekvienas naujas aukciono etapas pratęsiamas naujam 1 (vienos) minutės laikotarpiui.

Aukciono etapas gali būti pratęsiamas neribotą kartų skaičių, bet ne ilgiau nei iki Prekybos sąlygose nustatyto aukciono etapo pabaigos laiko.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [O3E-763](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18211

12.7. Pavedimų įvykdymas

12.7.1. Pavedimai įvykdomi, jeigu pavedime pirkti ir pavedime parduoti nurodytas tas pats biokuro produktas, pavedimo parduoti kaina yra mažesnė ar lygi pavedimo pirkti kainai ir sutampa kitos pavedimų pirkti ir parduoti įvykdymo sąlygos, nustatytos Reglamente ir Prekybos sąlygose. Pavedimai neįvykdomi, jeigu abi sandorio šalys yra tas pats dalyvis.

12.7.2. Pasibaigus aukciono etapui EPS prioriteto tvarka realizuoja pirkimo pavedimus su pardavimo pavedimais, kurių sąlygos sutampa ir kurių pirkimo ir pardavimo kainų skirtumas yra didžiausias. Jeigu dviejų ar daugiau pavedimų kainų skirtumas yra vienodas, pavedimai realizuojami jų įvedimo į EPS tvarka (pirmiau vykdomas anksčiau į EPS įvestas pavedimas). EPS visiškai įvykdžius dalyvio pavedimą, jis yra pašalinamas iš EPS. Jei dalyvio pavedimas įvykdomas iš dalies ir pavedimo galiojimo laikas nepasibaigęs, likusi pavedimo dalis lieka įregistruota EPS. Tokio pavedimo pateikimo laiku laikomas pradinio pavedimo pateikimo laikas. Jeigu likusi pavedimo dalis yra mažesnė nei nustatytas minimalus sandorio dydis, tokia likusi pavedimo dalis yra anuliuojama (pašalinama iš EPS).

12.7.3. Likę pavedimai realizuojami tokia pačia tvarka, kol skirtumas tarp pirkėjų ir pardavėjų pavedimų kainų yra neneigiamas arba tol, kol realizuojamas visas EPS esantis pavedimų pirkti arba pavedimų parduoti kiekis.

12.8. Sandorių kaina

12.8.1. Pagal konkretų pirkėjo pavedimą sudaromiems biokuro pirkimo–pardavimo sandoriams nustatoma viena kaina, kuri lygi paskutinio pardavėjo pavedimo, realizuoto su tuo konkrečiu pirkėjo pavedimu, kainai. Šia kaina pirkėjas atsiskaito su visais pardavėjais, kurių pateikti pavedimai ar jų dalis buvo realizuoti su šiuo pirkėjo pavedimu.

12.8.2. Pagal konkretų pardavėjo pavedimą sudaromi biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai gali būti sudaromi skirtingomis kainomis, kurių kiekvieno kaina apskaičiuojama Reglamento 12.8.1 papunktyje nustatyta tvarka.

12.9. Prekybos rezultatų skelbimas

Operatorius prekybos rezultatus skelbia prekybos tvarkaraštyje nustatytu metu. Esant nenumatytoms aplinkybėms Operatorius konkrečiu atveju turi teisę nustatyti kitą prekybos rezultatų paskelbimo laiką.

12.10. Nestandartinė prekyba

12.10.1. Operatorius, įvertinęs rinkos dalyvių poreikius, galimą paklausą ir pasiūlą, turi teisę organizuoti prekybą biokuro produktais taikant nestandartines prekybos ir (ar) sandorių vykdymo sąlygas.

Pvz., biokuro produktais dėl itin mažų kiekių; biokuro produktais, kai biokuro pirkimo–pardavimo sandorių vykdymui keliama specialūs pristatymo reikalavimai; pristatymas tik skiedravežiais, iškraunamais per šoną; pristatymas geležinkelių transportu ir pan.

12.10.2. Nestandartinės prekybos pavedimai vykdomi atskirai nuo visų kitų biržos pavedimų.

12.10.3. Pirkėjai, norėdami vykdyti nestandartinę prekybą, turi pateikti Operatoriui prašymą dėl atskiros prekybos aikštelės sukūrimo, kurioje turi nurodyti bei pagrįsti reikalingas nestandartines prekybos ir (ar) sandorių vykdymo sąlygas.

12.10.4. Pardavėjai, teikdami prekybos pavedimus dėl nestandartinės prekybos, sutinka biokurą pristatyti pirkėjui laikantis nustatytų nestandartinių sąlygų.

12.10.5. Nestandartinės prekybos pavedimai vykdomi tik su kitais nestandartinės prekybos pavedimais.

12.10.6. Išskyrus šiame 12.10 papunktyje nustatytas išimtis, visos kitos pavedimų teikimo, prekybos vykdymo ir sandorių vykdymo sąlygos, nustatytos Reglamente, galioja ir vykdant nestandartinę prekybą.

13. SANDORIŲ SUDARYMAS IR GALIOJIMAS

13.1. Biokuro pirkimo–pardavimo sandorių sudarymas

13.1.1. Sandoriai EPS sudaromi automatiškai dalyvių pateiktų pavedimų pagrindu be atskiro dalyvių patvirtinimo. Sandoriai laikomi sudarytais nuo galutinių prekybos rezultatų paskelbimo momento.

13.1.2. Paskelbus prekybos rezultatus, dalyviams, kurių pavedimai yra visiškai ar iš dalies realizuoti ir kurių pagrindu yra sudaryti biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai, per EPS ir (ar) ryšio priemonėmis pateikiama elektroninė sudarytos biokuro pirkimo–pardavimo sutarties ar sutarčių kopijos.

13.2. Biokuro pirkimo–pardavimo sandorių įsigaliojimas

13.2.1. Einamosios savaitės pristatymo laikotarpių biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai įsigalioja nuo jų sudarymo momento.

13.2.2. Kitų pristatymo laikotarpių biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai įsigalioja tik Operatoriui EPS ir (arba) ryšio priemonėmis patvirtinus, kad dalyviai tinkamai įvykdė Reglamento 17.2 papunktyje nustatytą įsipareigojimą pateikti papildomas užtikrinimo priemonės. Reglamento 17.2 papunktyje nustatytas dalyvių įsipareigojimo įvykdymas yra būtina sandorio įsigaliojimo sąlyga. Iki Operatoriaus patvirtinimo pateikimo sandorio šalims sandoris laikomas sudarytu, bet neįsigaliojusiu.

13.3. Biokuro pirkimo–pardavimo sandorių nutraukimo atvejai

13.3.1. Pirkėjo iniciatyva sandoriai gali būti vienašališkai nutraukti ne teismo tvarka apie tai raštu informavus kita sandorio šalimi esantį dalyvį ir Operatorių ne vėliau kaip prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų šiais atvejais:

- 1) jeigu pardavėjas vėluoja pristatyti biokuro produktus pagal tiekimo grafiką ilgiau nei 5 (penkias) pristatymo dienas iš eilės;
- 2) jeigu pardavėjas daugiau nei 20 % (dvidešimt procentų) pristatymo dienų per visą pristatymo laikotarpį pažeidžia tiekimo grafiką. Siekiant aiškumo nustatoma, kad laikoma, jog tiekimo grafikas konkrečią pristatymo dieną buvo pažeistas, jeigu dalyvis-pardavėjas konkrečią dieną pristato mažiau kaip 2/3 (dvi trečiąsias) pagal tiekimo grafiką turėto pristatyti biokuro produktų kiekio ir trūkstamas kiekis nėra pristatomas per 1 (vieną) darbo dieną;
- 3) jeigu pardavėjas yra asmenų grupė, veikianti jungtinės veiklos sutarties pagrindu, ir be Operatoriaus išankstinio rašytinio sutikimo vienas ar keli šių asmenų grupę sudarantys asmenys pasitraukia iš jungtinės veiklos sutarties, yra pakeičiama jungtinės veiklos sutartis arba jungtinės veiklos sutartis nutraukiama.

13.3.2. Pardavėjo iniciatyva sandoriai gali būti vienašališkai nutraukti ne teismo tvarka apie tai raštu informavus kita sandorio šalimi esantį dalyvį ir Operatorių ne vėliau kaip prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų šiais atvejais:

- 1) jeigu pirkėjas ilgiau nei 5 darbo dienas vėluoja atsiskaityti su pardavėju už faktiškai pristatytą biokuro produktų kiekį. Jeigu pirkėjas visiškai atsiskaito su dalyviu–pardavėju per nurodytą 10 (dešimties) kalendorinių dienų įspėjimo apie sandorio nutraukimą terminą, pardavėjas praranda teisę nutraukti biokuro pirkimo–pardavimo sandorį;
- 2) jeigu pirkėjas nepagrįstai atsisako priimti pagal sudarytą sandorį pristatytą biokuro produktų kiekį ilgiau nei 5 (penkias) pristatymo dienas iš eilės;
- 3) jeigu pirkėjas daugiau nei 20 % (dvidešimt procentų) pristatymo dienų per visą pristatymo laikotarpį nepagrįstai atsisako priimti pagal sudarytą sandorį pristatytą biokuro produktų kiekį. Siekiant aiškumo nustatoma, kad laikoma, jog pirkėjas atsisakė priimti biokuro produktų kiekį konkrečią pristatymo dieną, jeigu konkrečią dieną pardavėjui buvo leista pristatyti mažiau kaip $\frac{2}{3}$ (dvi trečiąsias) pagal tiekimo grafiką turėto pristatyti biokuro produktų kiekio ir nebuvo sudarytos sąlygos tą kiekį pristatyti kitą darbo dieną.

13.3.3. Bet kurios iš šalių iniciatyva sandoriai gali būti vienašališkai nutraukti ne teismo tvarka apie tai raštu informavus kita sandorio šalimi esantį dalyvį ir Operatorių ne vėliau kaip prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų ir sumokėjus kitai šaliai 16.1 papunktyje nustatyto dydžio baudą.

13.3.4. Nutraukus sandorį Reglamento 13.3.1 papunktyje (dėl pardavėjo kaltės), 13.3.2 papunktyje (dėl pirkėjo kaltės) nustatytais atvejais, dalyvis, dėl kurio kaltės yra nutraukiamas sandoris, nukentėjusiajam dalyviui turi sumokėti Reglamento 16.1 papunktyje nustatyto dydžio baudą ir atlyginti visus kitus tiesioginius nukentėjusio dalyvio dėl sandorio nutraukimo patirtus nuostolius, kurių nepadengia nurodyta bauda. Nukentėjęs dalyvis turi imtis visų reikiamų priemonių tokių nuostolių dydžio sumažinimui.

13.3.5. Jeigu šalys nutraukia sandorį abipusiu susitarimu LR civiliniame kodekse nustatyta tvarka, šalys privalo tokiaame susitarime aptarti kiekvienos iš šalių dėl sandorio sudarymo ir nutraukimo patiriamų nuostolių atlyginimo klausimą. Šalių susitarimas dėl sandorio nutraukimo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas privalo būti pateiktas Operatoriui.

14. SANDORIŲ VYKDYMAS

14.1. Biokuro pirkimo–pardavimo sandorių vykdymo bendrosios nuostatos

14.1.1. Biržoje sudarytų biokuro pirkimo–pardavimo sandorių pagrindu pardavėjas įsipareigoja savo transportu ir savo lėšomis pristatyti sandoryje sutartą nustatytus kokybinius rodiklius atitinkančių biokuro produktų kiekį į pirkėjo nurodytą biokuro pristatymo vietą, o pirkėjas įsipareigoja priimti kokybišką biokurą jo pristatymo vietoje, patikrinti biokuro kokybines savybes ir kiekį bei atsiskaityti už jį Reglamente nustatyta tvarka ir sąlygomis.

- 14.1.2. Pardavėjas turi teisę biokuro tiekimui pasitelkti trečiuosius asmenis, tačiau visa atsakomybė už tinkamą įsipareigojimų pagal sudarytus sandorius įvykdymą tenka pardavėjui.
- 14.1.3. Biržoje sudarytų sandorių vykdymo tvarką nustato Operatoriaus tvirtinamos ir jo tinklalapyje skelbiamos Tiekimo sąlygos.
- 14.1.4. Pristatyto biokuro kiekis ir kokybinių rodiklių reikšmės, energetinė vertė nustatomi vadovaujantis LR energetikos ministro įsakymu tvirtinamomis Kietojo biokuro apskaitos taisyklėmis ir, kiek tai neprieštaruoja Kietojo biokuro apskaitos taisyklėms, Tiekimo sąlygomis.
- 14.1.5. Pradėti vykdyti gali būti tik įsigalioję biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai. Jeigu iki sudaryto sandorio pristatymo laikotarpio pradžios dalyviai negavo Reglamento 13.2.2 papunktyje nustatyto Operatoriaus patvirtinimo apie sandorio įsigaliojimą, dalyviai privalo prieš pradėdami vykdyti sudarytą sandorį kreiptis į Operatorių per EPS ir (ar) ryšio priemonėmis ir įsitikinti, kad sudarytas sandoris yra įsigaliojęs.
- 14.1.6. Vykdydami Biokuro pirkimo–pardavimo sandorius pirkėjai ir pardavėjai privalo užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą vadovaudamiesi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimais.

14.2. Tiekimo sąlygos

- 14.2.1. Tiekimo sąlygas tvirtina, keičia ir savo tinklalapyje skelbia Operatorius.
- 14.2.2. Tiekimo sąlygose nustatoma:
- 1) pristatyto biokuro kiekio leidžiamos paklaidos;
 - 2) tiekimo grafiko sudarymo ir keitimo tvarka;
 - 3) biokuro tiekimo ir priėmimo tvarka;
 - 4) tiekimo stabdymo atvejai ir tvarka;
 - 5) biokuro kokybinių rodiklių nustatymo tvarka;
 - 6) biokuro energetinės vertės nustatymo tvarka;
 - 7) kiti Operatoriaus nuožiūra sandorių vykdymui svarbūs duomenys.

15. ATSISKAITYMO TVARKA

15.1. Sąskaitų išrašymas

- 15.1.1. Atsiskaitymai vykdomi tiesiogiai tarp dalyvių pagal Operatoriaus ar dalyvių išrašytas sąskaitas. Atsiskaitymai vyksta dalyvių atliekamais bankiniais pavedimais.
- 15.1.2. Sąskaitas pagal biržoje sudarytus sandorius išrašo Operatorius. Šiuo tikslu pardavėjas išskiria ir suteikia Operatoriui atskirą sąskaitų seriją, kuri būtų naudojama tik Operatoriaus išrašomoms sąskaitoms numeruoti.
- 15.1.3. Atsiskaitymo suma už per pristatymo savaitę pristatytą biokuro produktų kiekį nustatoma kaip kiekvienos pristatymo dienos išlaidų biokurui suma. Transportavimo išlaidos yra įskaičiuotos į bendrą atsiskaitymo sumą ir sąskaitoje atskirai nėra išskiriamos.

15.1.4. Biokuro pirkimo–pardavimo sandoryje nurodomos biokuro kainos eurais be PVM. PVM, jei toks taikomas, yra mokėtinas tokiu dydžiu, koks yra nustatytas mokėjimo dokumento išrašymo dieną.

15.1.5. Jeigu pristatymo savaitė susidaro iš dviejų skirtingų mėnesių kalendorinių dienų, bet kurio iš dalyvių prašymu turi būti išrašomos dvi sąskaitos: 1) pirma sąskaita išrašoma už per praėjusio mėnesio kalendorines dienas pristatytą biokuro produktų kiekį. Ši sąskaita išrašoma paskutinės praėjusio mėnesio dienos data; 2) antra sąskaita išrašoma už atitinkamai per einamojo mėnesio kalendorines dienas pristatytą biokuro produktų kiekį.

15.1.6. Operatorius pardavėjo vardu išrašinėja sąskaitas tik už pristatytą biokurą. Baudų taikymo atvejais, reikalavimus taikyti baudas bei baudų sąskaitas įformins patys dalyviai. Šiuo atveju dalyviai tokių sąskaitų numeravimui negalės naudoti Operatoriui suteiktos sąskaitų serijos.

15.2. Sąskaitų už pristatytą biokurą apmokėjimo terminas

Pirkėjas pateiktą sąskaitą apmoka ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų po pristatymo savaitės, už kurią buvo išrašyta sąskaita, pabaigos. Mokėjimo pavedime turi būti nurodomi apmokamos sąskaitos rekvizitai. Pardavėjas nedelsdamas informuoja Operatorių, jeigu pirkėjas per nustatytą terminą neapmoka sąskaitos.

15.3. Baudų apmokėjimo terminas

Reglamente nustatytais atvejais ir tvarka apskaičiuoti nuostoliai ir baudos turi būti sumokami ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas gavus atskirą nukentėjusio dalyvio reikalavimą apmokėti baudą.

15.4. Galimybė įskaityti priešpriešinius vienas kitam reikalavimus

Dalyvių mokėjimo įsipareigojimai vienas kitam gali būti įvykdomi įskaitant priešpriešinius vienas kitam reikalavimus LR civilinio kodekso 6.130–6.140 straipsniuose nustatyta tvarka ir atvejais.

15.5. Prekybos mokesčių perskaičiavimas pagal faktiškai įvykdytą sandorių kiekį

15.5.1. Dalyvio prašymu dalyvio Operatoriui sumokėti prekybos mokesčiai gali būti perskaičiuoti pagal dalyvio faktiškai įvykdytą sandorių kiekį laikantis visų žemiau nurodytų sąlygų:

- 1) prekybos mokesčiai perskaičiuojami visiems dalyvio per paskutines 52 kalendorines savaites vykdytiems sandoriams. Laikoma, kad sandoris buvo vykdytas per paskutines 52 kalendorines savaites, jeigu minėtu laikotarpiu pasibaigė sandorio pristatymo laikotarpis, nepaisant kada buvo pristatymo laikotarpio pradžia;
- 2) jeigu minėtas 52 kalendorinių savaičių laikotarpis apima dalį laikotarpio, už kurį dalyviui jau yra perskaičiuoti prekybos mokesčiai – perskaičiavimo laikotarpis yra atitinkamai sutrumpinamas;
- 3) visos pagal 1) papunktyje nurodytus sandorius pristatyto biokuro kokybės ataskaitos privalo būti suderintos ir pateiktos Operatoriui naudojantis EPS priemonėmis. Jeigu ši

sąlyga nėra įvykdyta – prekybos mokesčiai tokiam dalyviui už nurodytą laikotarpį nėra perskaičiuojami;

- 4) prekybos mokesčiai perskaičiuojami tiek į mažesnę, tiek ir į didesnę pusę, t. y. jeigu pagal turimus sandorių įvykdymo duomenis paaiškėtų, kad faktiškai per perskaičiavimo laikotarpį dalyvis pristatė (pirkėjo atveju – dalyviui buvo pristatyta) daugiau biokuro nei buvo nustatyta sandoriuose – dalyvis privalėtų sumokėti prekybos mokesčius pagal faktiškai įvykdytą biokuro kiekį.

16. SANDORIŲ VYKDYMO PAŽEIDIMAI IR ATSAKOMYBĖ

16.1. Baudų dydis

16.1.1. Reglamente ir Tiekimo sąlygose nustatytais atvejais dalyvių mokamos baudos apskaičiuojamos pagal formulę:

Baudą taikant pardavėjui: $B = (1,2 * BK - SK) * NBK$;

Baudą taikant pirkėjui: $B = (SK - 0,8 * BK) * NBK$;

tačiau bet kuriuo atveju bauda negali būti mažesnė kaip 10 % (dešimt procentų) nuo neįvykdyto biokuro kiekio sandorio vertės, t. y. $0,1 * NBK * SK$,

kur:

B – baudos dydis;

BK – biržos kaina – Operatoriaus skelbiama to konkretaus produkto savaitės trukmės sandorių vidutinė svertinė kaina (Eur/MWh be PVM), susiformavusi vėliausiame prieš pristatymo savaitę, kurios metu įvyko pažeidimas, vykusiame prekybos aukcione. Jeigu nurodytame prekybos aukcione nebuvo sudaryta sandorių dėl to konkretaus produkto – naudojama vėliausiai susiformavusi, tačiau bet kuriuo atveju ne anksčiau kaip prieš 30 kalendorinių dienų, to produkto vidutinė svertinė savaitės trukmės sandorių kaina. Jeigu 30 kalendorinių dienų iki pažeidimo padarymo momento dėl to konkretaus produkto nebuvo sudaryta savaitės trukmės sandorių – naudojama tos biokuro rūšies (medienos skiedros; medienos granulės) visų produktų atitinkamos kainos;

SK – biokuro pirkimo–pardavimo sandorio kaina, Eur/MWh be PVM;

NBK – neįvykdyto biokuro kiekis – biokuro kiekis, už kurį pagal Reglamento nuostatas taikoma bauda.

16.1.2. Jeigu nukentėjusio dalyvio dėl padarytų pažeidimų faktiškai patiriamų tiesioginių nuostolių dydis viršija 16.1.1 papunktyje nustatytą baudą, nukentėjęs dalyvis turi teisę reikalauti pažeidusio dalyvio atlyginti tokius nuostolius.

16.2. Pristatyto biokuro kiekio nukrypimai

16.2.1. Pardavėjui pristačius mažesnę biokuro produktų kiekį nei sutarta pagal sudarytą sandorį ir taikomą tiekimo grafiką, viršijant leistinas paklaidų ribas, pardavėjas sumoka pirkėjui 16.1 papunktyje nustatyto dydžio baudą. Bauda apskaičiuojama už visą pagal tiekimo grafiką nepristatytą biokuro kiekį (t. y. nepristatytas biokuro kiekis nėra sumažinamas leidžiamomis biokuro kiekio paklaidomis).

16.2.2. Apskaičiuojant baudas už leidžiamų paklaidų viršijimą, nepristatyto biokuro produktų kiekiai, už kuriuos jau buvo apskaičiuotos baudos ir išrašytos sąskaitos už trumpesnio pristatymo laikotarpio nustatytų leidžiamų paklaidų viršijimą, į baudų skaičiavimus nėra įtraukiami.

16.2.3. Pardavėjui pristačius didesnę biokuro produktų kiekį, nei sutarta pagal sudarytą sandorį ir taikomą tiekimo grafiką, viršijant nustatytas leistinas paklaidų ribas, pirkėjas turi teisę (eilės tvarka):

- 1) leistinas paklaidų ribas viršijantį biokuro kiekį įskaityti į per kitą kalendorinę savaitę (pagal tą patį ar kitą sandorį) pardavėjo turimą pristatyti biokuro kiekį, atitinkamai vienašališkai pakoreguojant kitos kalendorinės savaitės tiekimo grafiką;
- 2) tuo atveju, jeigu pardavėjas artimiausiu metu netieks pirkėjui biokuro – reikalauti pardavėjo atsiimti biokuro produkto perteklių per pirkėjo nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis nei 2 darbo dienos. Pardavėjui neatsiėmus biokuro pertekliaus per nustatytą terminą, pirkėjas turi teisę savo pasirinkimu biokuro perteklių parduoti arba grąžinti pardavėjui. Pardavėjas privalo atlyginti pirkėjui būtinas biokuro pertekliaus saugojimo, pardavimo ir (ar) grąžinimo išlaidas. Pirkėjas, pardavęs biokuro perteklių, atskaito būtinas jo pardavimo ir saugojimo išlaidas, o likusią sumą grąžina pardavėjui.

16.2.4. Pretenzijas ir (ar) reikalavimą sumokėti baudą dėl 16.2 papunktyje nustatytų pažeidimų pirkėjas turi pareikšti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo per konkrečią pristatymo savaitę pristatyto biokuro kiekio ir kokybės rodiklių ataskaitos suderinimo tarp šalių. Jeigu bauda taikoma už viršytas leidžiamas biokuro kiekio paklaidas per pristatymo mėnesį, ketvirtį, pusmetį ir (ar) metus – reikalavimas dėl baudos sumokėjimo turi būti pareikštas atitinkamai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo biokuro kiekio ir kokybės rodiklių ataskaitos suderinimo už paskutinę pristatymo savaitę, patenkančią į mėnesio, ketvirčio, pusmečio ir (ar) metų pristatymo laikotarpius. Praleidus šį terminą pirkėjas praranda teisę reikšti pretenzijas pardavėjui dėl pristatyto biokuro kiekio.

16.3. Nepagrįstas atsisakymas priimti biokuro produktus

16.3.1. Pirkėjui nepagrįstai atsisakant priimti biokuro produktus, pirkėjas sumoka pardavėjui 16.1 papunktyje nustatyto dydžio baudą už visą nepagrįstai atsisakytą priimti biokuro kiekį. Laikoma, kad pirkėjas nepagrįstai atsisakė priimti biokuro produktus ir tais atvejais, kai pirkėjas raštu (įskaitant el. pašta) informuoja pardavėją, kad atsisako priimti biokurą nesant tam Reglamente nustatytų pagrindų.

16.3.2. Pardavėjas privalo pareikšti reikalavimą sumokėti baudą per 10 darbo dienų nuo momento, kuomet paaiškėjo, jog pirkėjas nepagrįstai atsisakė priimti biokuro produktus. Praleidus šį terminą pardavėjas praranda teisę reikšti pretenzijas pirkėjui dėl nepriimto biokuro kiekio.

16.4. Biokuro kokybės trūkumai

16.4.1. Jeigu nustačius pristatyto biokuro kokybinius rodiklius paaiškėja, kad pristatytas biokuras neatitinka jam taikomų kokybės reikalavimų, pirkėjas turi teisę taikyti pardavėjui tokias biokuro kainos nuolaidas:

- 1) jeigu per konkrečią pristatymo dieną pristatyto biokuro nustatytas vidutinis svertinis drėgnio rodiklis yra mažesnis nei biokuro produkto specifikacijoje nurodyta mažiausia galima reikšmė – tą pristatymo dieną faktiškai pristatyto biokuro kaina mažinama 1 % už kiekvieną trūkstamą drėgnio procentinį punktą;
- 2) jeigu per konkrečią pristatymo dieną pristatyto biokuro nustatytas vidutinis svertinis drėgnio rodiklis yra didesnis nei biokuro produkto specifikacijoje nurodyta didžiausia galima reikšmė – tą pristatymo dieną faktiškai pristatyto biokuro kaina mažinama 2 % už kiekvieną viršytą drėgnio procentinį punktą;
- 3) jeigu per konkrečią pristatymo dieną pristatyto biokuro nustatytas vidutinis svertinis peleningumo rodiklis yra didesnis nei biokuro produkto specifikacijoje nurodyta galima didžiausia reikšmė – tą pristatymo dieną faktiškai pristatyto biokuro kaina mažinama 2 % už kiekvieną viršytą peleningumo procentinį punktą, jei nustatytas peleningumo rodiklis viršija galimą didžiausią reikšmę ne daugiau kaip 2 procentiniais punktais; jei peleningumo rodiklis viršija galimą didžiausią reikšmę daugiau kaip 2 procentiniais punktais, biokuro kaina už kiekvieną papildomą viršijimo procentinį punktą mažinama 10 %.

Pvz., jeigu pristatyto SM2 specifikacijos biokuro nustatytas peleningumo rodiklis – 5 proc., o pagal taikomus reikalavimus peleningumo rodiklis negalėjo būti didesnis nei 3 proc., biokuro kaina bus mažinama 4 proc.:

$(5-3)*2$.

Jeigu tuo pačiu atveju pristatyto biokuro peleningumo rodiklis būtų lygus 7 proc., pristatyto biokuro kaina turėtų būti mažinama 24 proc.: $(5-3)*2 + (7-5)*10$

Jeigu pagal šį punktą apskaičiuotų nuolaidų suma viršija 100 proc., taikoma 100 proc. nuolaida.

16.4.2. Reglamento 16.4.1 nustatytais atvejais nurodytos biokuro kainos nuolaidos privalo būti pritaikytos išrašant sąskaitą pirkėjui už per pristatymo savaitę pristatytą biokuro kiekį.

16.4.3. Jeigu pristatytame biokure randama metalo, akmenų, sniego ar ledo gabalų ir kitų pašalinių daiktų, kurie gali neigiamai veikti pirkėjo biokuro saugojimo, transportavimo ir vartojimo (deginimo) įrenginius, pardavėjas privalo per pirkėjo nustatytą terminą šias priemaišas pasikrauti ir išsivežti savo sąskaita. Jei dėl priemaišų pobūdžio neįmanoma jų atskirti nuo biokuro (pvz., smėlis), pardavėjas privalo išsivežti visą biokurą. Tais atvejais, kai pirkėjas priima biokurą iš kelių tiekėjų, pareiga įrodyti, kad pardavėjo pristatytas biokure buvo rastos priemaišos, tenka pirkėjui.

16.4.4. Pardavėjui pristačius biokurą, kurio degimo metu susidariusiuose sausuose pelenuose ^{137}Cs savitasis aktyvumas viršija Prekybos sąlygose nustatytus leidžiamus dydžius ir pirkėjo eksploatuojamuose įrenginiuose atitinkamu laikotarpiu susidarius pelenams, kuriuose ^{137}Cs savitasis aktyvumas taip pat viršija leidžiamus dydžius, pardavėjas pirkėjo pasirinkimu privalo:

- 1) atlyginti pirkėjui visas jo patirtas papildomas išlaidas dėl tokių pelenų sutvarkymo, vadovaujantis tokių pelenų tvarkymui taikomais teisės aktų reikalavimais, arba

2) pardavėjo lėšomis organizuoti tokių pelenų sutvarkymą, vadovaujantis tokių pelenų tvarkymui taikomais teisės aktų reikalavimais.

16.4.5. Reglamento 16.4.4 papunktyje nurodytu atveju ar pardavėjui pristačius nekokybišką biokurą, pardavėjas taip pat privalo atlyginti pirkėjui bei tretiesiems asmenims kitus tokio biokuro pristatymu sąlygotus tiesioginius nuostolius.

16.4.6. Tais atvejais, kai pirkėjas priima biokurą iš kelių tiekėjų, pareiga įrodyti, kad konkretaus pardavėjo pristatyto biokuro deginimo metu susidariusiuose sausuose pelenuose esančio ^{137}Cs savitasis aktyvumas viršija leidžiamus dydžius arba dėl pristatyto nekokybiško biokuro atsirado kiti tiesioginiai nuostoliai, tenka pirkėjui.

16.4.7. Jeigu pristatytas nekokybiškas biokuras dar nėra sudegintas, pardavėjas turi teisę savo sąskaita pasikrauti ir išsivežti nekokybišką biokurą ir pristatyti kokybišką atlygindamas pirkėjui tokio biokuro pristatymu sąlygotus tiesioginius nuostolius.

16.5. Vėlavimas atsiskaityti

16.5.1. Dalyvis, praleidęs sąskaitos už pristatytą biokurą ir (ar) reikalavimo atlyginti baudą apmokėjimo terminą, nuo sumos, kurią sumokėti praleistas terminas, moka palūkanas, kurių norma yra 8 procentiniais punktais padidinta vėliausiai pagrindinei Europos centrinio banko refinansavimo operacijai taikoma fiksuotoji palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko refinansavimo operacija buvo vykdoma fiksuotųjų palūkanų konkurso būdu, arba ribinė palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko refinansavimo operacija buvo vykdoma kintamųjų palūkanų konkurso būdu².

16.5.2. Palūkanos pradedamos skaičiuoti kitą dieną po nustatyto apmokėjimo termino praleidimo ir skaičiuojamos iki pilno mokėtinos sumos apmokėjimo. Skaičiuojant palūkanas laikoma, kad metai turi 365 dienas.

16.5.3. Pirkėjui vėluojant atsiskaityti su pardavėju ilgiau nei 3 darbo dienas, pardavėjas turi teisę sustabdyti biokuro tiekimą tol, kol pirkėjas tinkamai su juo atsiskaitys. Apie biokuro tiekimo sustabdymą pardavėjas turi informuoti pirkėją ne vėliau kaip prieš 3 (tris) darbo dienas. Toks biokuro tiekimo sustabdymas nelaikomas pardavėjo įsipareigojimų pažeidimu. Už biokuro tiekimo sustabdymo metu nepristatytą biokuro produktų kiekį pirkėjas sumoka pardavėjui 16.1 papunktyje nustatyto dydžio baudą. Reikalavimas sumokėti baudą turi būti pareikštas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo biokuro tiekimo atnaujinimo momento arba biokuro pirkimo–pardavimo sutarties nutraukimo momento. Praleidus šį terminą pardavėjas praranda teisę reikšti reikalavimą dėl baudos atlyginimo.

16.6. Baudų sumokėjimo pasekmės

Baudų sumokėjimas neatleidžia sandorį pažeidusio dalyvio nuo tolimesnio tinkamo savo įsipareigojimų pagal sudarytą sandorį vykdymo.

17. PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

17.1. Pavedimų užtikrinimo priemonė

² Palūkanų normos skelbiamos Europos centrinio banko tinklalapyje:

https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.en.html

17.1.1. Dalyviai, norėdami pateikti pavedimus, ne vėliau kaip 1 (vieną) darbo dieną iki pavedimo pateikimo dienos, privalo pateikti Operatoriui prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonę, kurios vertė turi būti ne mažesnė nei:

- 1) B, C ir D patikimumo kategorijos dalyviams, teikiantiems pavedimus dėl einamosios savaitės pristatymo laikotarpio produktų pirkimo ir (ar) pardavimo – 15 % (penkiolika procentų) numatomų teikti pavedimų bendros vertės;
- 2) kitais atvejais – 5 % (penki procentai) numatomų teikti pavedimų bendros vertės.

17.1.2. Pavedimo pirkti bendra vertė apskaičiuojama kaip pavedimo kiekio ir kainos sandauga. Pavedimo parduoti bendra vertė apskaičiuojama kaip pavedimo kiekio ir kainos sandauga pridėjus maksimalius biokuro produkto transportavimo kaštus. Maksimalūs transportavimo kaštai apskaičiuojami pagal dalyvio EPS sistemoje nurodytą maksimalų pristatymo atstumą. Dalyviui nepateikus nustatyto dydžio užtikrinimo priemonės, dalyvio prekybos pavedimai nepriimami ir EPS neregistruojami.

17.2. Papildoma užtikrinimo priemonė

17.2.1. B, C ir D patikimumo kategorijos dalyviai ne vėliau kaip iki aukciono savaitės paskutinės darbo dienos pabaigos turi pateikti Operatoriui papildomas užtikrinimo priemones, kad bendra būtent tam sandoriui pateiktų užtikrinimo priemonių vertė būtų ne mažesnė nei:

		Sandorio trukmė			
		Savaitinis	Mėnesinis	Ketvirtinis	Pusmetinis ir ilgesnis
Patikimumo kategorija	A	5 %	5 %	5 %	5 %
	B	15 %	10 %	10 %	5 %
	C	15 %	10 %	10 %	5 %
	D	15 %	10 %	10%*	5%*

* - D kategorijos dalyviams suteikiama teisė sudaryti ketvirtinius ir pusmetinius sandorius. Dalyvių priskyrimo taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka.

17.2.2. Papildoma užtikrinimo priemonė laikoma tinkamai pateikta, jeigu per nustatytą terminą Operatorius gauna šioje Reglamento dalyje nustatytą banko garantiją arba depozitas įskaitomas į Operatoriaus banko sąskaitą.

17.2.3. Operatorius prekybai taikomų teisės aktų (Prekybos sąlygų ir kt.) nuostatomis gali nustatyti ir kitą užtikrinimo priemonių ir (ar) papildomų užtikrinimo priemonių pateikimo tvarką, nei nustatyta 17.1.1 ir 17.2.1 papunkčiuose, tačiau dalyvio bendra būtent tam sandoriui pateiktų užtikrinimo priemonių vertė turi būti ne mažesnė nei nustatyta 17.2.1 papunktyje.

17.2.4. Jeigu užtikrinimo priemonės pateikimo metu dalyvis turi neįvykdytų įsipareigojimų Operatoriui, kurių terminas yra suėjęs, pateikta užtikrinimo priemonė pirmiausia yra panaudojama tokiems įsipareigojimams įvykdyti.

17.3. Užtikrinimo priemonių forma ir galiojimo terminas

Konkreči užtikrinimo priemonės forma turi atitikti bendrojoje Reglamento dalyje nustatytus reikalavimus ir galioti nuo užtikrinimo priemonės Operatoriui pateikimo dienos (arba

ankstesnės datos) iki pavedime ar sudarytame sandoryje nurodyto konkretaus biokuro produkto pristatymo laikotarpio pabaigos, prie kurio pridedami dar 75 (septyniasdešimt penkios) kalendorinės dienos, einančios po anksčiau minėto laikotarpio pabaigos.

17.4. Užtikrinimo priemonių likutis ir prekybos limitas

17.4.1. Dalyviui pateikus šioje Reglamento dalyje nustatytus reikalavimus atitinkančią užtikrinimo priemonę, Operatorius ne vėliau kaip per 1 (vieną) darbo dieną atitinkamai pakoreguoja dalyvio nepanaudotų užtikrinimo priemonių sumą (užtikrinimo priemonių likutis) EPS. Pagal esamą užtikrinimo priemonių likutį apskaičiuojamas ir dalyvio paskyroje nurodomas dalyvio prekybos limitas – galimybė EPS teikti pavedimus pirkti ir (ar) parduoti biokuro produktus neviršijant nurodyto limitu.

17.4.2. Dalyviui pateikus pavedimą EPS, sudarius biokuro pirkimo–pardavimo sandorį ir kitais šiame Reglamente nustatytais atvejais jo pateiktų užtikrinimo priemonių likutis atitinkamai sumažinamas.

17.4.3. Pardavėjui tinkamai vykdant biokuro pirkimo–pardavimo sandorį jo tam konkrečiam sandoriui pateiktų užtikrinimo priemonių dalis, viršijanti 10 % (dešimt procentų) skaičiuojant nuo likusios neįvykdytos sandorio dalies, yra atlaisvinama ir ja padidinamas dalyvio užtikrinimo priemonių likutis. Sandorio dalis laikoma tinkamai įvykdyta abiem sandorio šalims EPS priemonėmis patvirtinus per konkrečią pristatymo savaitę pristatyto biokuro kiekio kokybinių rodiklių ataskaitą.

17.4.4. Kai dėl pardavėjo kaltės sandoris vykdomas netinkamai, pirkėjui pateikus Operatoriui tai pagrindžiančius dokumentus tokio pardavėjo atžvilgiu 17.4.3 papunktis gali būti netaikomas, o užtikrinimo priemonės tokiame dalyviui yra atlaisvinamos tik pasibaigus biokuro pirkimo–pardavimo sandoriui ir dalyviui tinkamai įvykdžius visus savo įsipareigojimus pagal tą konkretų biokuro pirkimo–pardavimo sandorį.

17.4.5. Dalyvis EPS privalo stebėti savo užtikrinimo priemonių likutį bei prekybos limitą ir, teikdamas pavedimą, turi įsitikinti, kad užtikrinimo priemonių likutis yra pakankamas teikiamam pavedimui realizuoti.

17.4.6. Pavedimų teikimas gali būti automatiškai stabdomas, jeigu užtikrinimo priemonių likutis yra nepakankamas. Tokiu atveju dalyvis gali teikti pavedimus tik pateikęs papildomą užtikrinimo priemonę. Atlikus šiuos veiksmus, Operatorius padidina dalyvio užtikrinimo priemonių likutį, kaip tai nustatyta šiame punkte.

17.5. Papildomos užtikrinimo priemonės nepateikimo pasekmės

17.5.1. Jeigu dalyvis neįvykdo Reglamento 17.2 papunktyje nustatyto įsipareigojimo per nustatytą terminą pateikti papildomą užtikrinimo priemonę, kita sandorio šalimi esantis dalyvis įgyja teisę nedelsiant vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti tokį sandorį ir reikalauti savo įsipareigojimus pažeidusio dalyvio sumokėti 17.5.4 papunktyje nustatyto dydžio sandorio neįsigaliojimo baudą. Nukentėjusio dalyvio reikalavimo atlyginti baudą pareiškimas įsipareigojimo neįvykdžiusiam dalyviui laikomas tinkamu valios nutraukti sandorį išreiškimu.

- 17.5.2. Jeigu dalyvis vėluoja įvykdyti Reglamento 17.2 papunktyje nustatytą įsipareigojimą per nustatytą terminą pateikti papildomą užtikrinimo priemonę ilgiau nei 5 darbo dienas, toks sandoris pasibaigus minėtam 5 darbo dienų terminui automatiškai nutrūksta.
- 17.5.3. Savo įsipareigojimą pažeidęs dalyvis sandorio nutraukimo ar automatinio nutrūkimo atveju privalo sumokėti nukentėjusiam dalyviui sandorio neįsigaliojimo baudą.
- 17.5.4. Sandorio neįsigaliojimo bauda lygi Reglamento 17.1 papunktyje nustatyto dydžio dalyvio, neįvykdžiusio nustatyto įsipareigojimo, pateiktai pavedimų užtikrinimo priemonei pagal konkretų neįsigaliojusį sandorį, tačiau bet kuriuo atveju ne daugiau kaip 5 % (penki procentai) nuo sudaryto sandorio vertės.
- 17.5.5. Įsipareigojimus pažeidęs nukentėjusio dalyvio reikalavime sumokėti baudą nurodytą baudos sumą privalo apmokėti Reglamento 15.3 papunktyje nustatytais terminais.
- 17.6. Užtikrinimo priemonių panaudojimo atvejai
- 17.6.1. Užtikrinimo priemonės gali būti panaudotos šiais atvejais:
- 1) neapmokėtai sandorio neįsigaliojimo baudai apmokėti, dalyviui neįvykdžius Reglamento 17.2 papunktyje nustatytos prievolės pateikti papildomą užtikrinimo priemonę;
 - 2) dalyvio neįvykdytiems piniginiams įsipareigojimams pagal neapmokėtas sąskaitas už faktiškai pristatytą biokurą įvykdyti;
 - 3) neapmokėtų Reglamento 16.1.1 papunktyje nustatyto dydžio baudų apmokėjimui;
 - 4) už mokėjimų vėlavimą mokėtinų palūkanų, nustatytų 16.5 papunktyje, apmokėjimui;
 - 5) dalyvio neįvykdytiems mokėjimo įsipareigojimams Operatoriui, įskaitant pareigą mokėti dalyvio įmokas, įvykdyti.
- 17.6.2. Užtikrinimo priemonės negali būti naudojamos Reglamento 16.1.2 ir kituose papunkčiuose nurodytiems dalyvių nuostoliams, viršijantiems 16.1.1 papunktyje nustato dydžio baudą, atlyginti. Tokias baudas dalyviai turi teisę išsiieškoti iš kitų dalyvių bendra Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta tvarka.
- 17.7. Prašymo panaudoti užtikrinimo priemones pateikimo terminas
- 17.7.1. Nukentėjęs dalyvis gali kreiptis į Operatorių dėl įsipareigojimų nevykdančio dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių panaudojimo jo prievolėms įvykdyti ne vėliau kaip per 60 (šešiasdešimt) kalendorinių dienų po sandoryje nustatyto pristatymo laikotarpio pabaigos arba sandorio nutraukimo. Dalyvis gali kreiptis į Operatorių dėl užtikrinimo priemonių panaudojimo tik dėl tų sandorių, pagal kuriuos pristatymo laikotarpis jau yra pasibaigęs arba sandoris yra nutrauktas dėl kitos šalies padarytų pažeidimų.
- 17.7.2. Prašymas laikomas pateiktu, kai Operatorius gauna prašymą EPS, kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytą elektroninį dokumento variantą ar prašymo su priedais originalą.

17.7.3. Tais atvejais, kai Reglamente nustatytais atvejais buvo pratęstas sandorio pristatymo laikotarpis, dėl kilusių ginčų nusikėlė atsiskaitymo pagal sandorį terminai ar tarp šalių vyksta ginčas dėl sandorio vykdymo, prašymo panaudoti užtikrinimo priemonės pateikimo terminas gali būti pratęstas dalyviui iki 17.7.1 papunktyje nustatyto termino pabaigos pateikus Operatoriui prašymą. Operatorius turi teisę atsisakyti tenkinti tokį prašymą, jeigu kaip užtikrinimo priemonė buvo pateikta banko garantija, kurios galiojimo terminas yra trumpesnis nei reikalaujama pratęsti prašymų pateikimo terminą ir garantijos galiojimo terminas nėra pratęsiamas.

17.8. Prašymo panaudoti užtikrinimo priemonės forma

17.8.1. Dalyvis, siekdamas inicijuoti užtikrinimo priemonių panaudojimą, pateikia Operatoriui tinkamai užpildytą prašymą. Prašyme turi būti nurodyta 17.8.2 papunktyje nurodyta informacija bei prie prašymo pridedami Reglamento 17.8.3 papunktyje nurodyti dokumentai.

17.8.2. Dalyvis pateikiamame prašyme Operatoriui turi nurodyti šią informaciją:

- 1) sandorio, dėl kurio pažeidimo prašoma panaudoti pateiktas užtikrinimo priemonės, duomenys: biokuro pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo data, numeris, šalys, informacija apie tai, kada pasibaigė biokuro pirkimo–pardavimo sandorio pristatymo laikotarpis arba dalyvis sandorį vienašališkai nutraukė ;
- 2) koks sandorio pažeidimas buvo padarytas: pavyzdžiui, pirkėjas neatsiskaito už faktiškai pristatytą biokuro produktų kiekį; pirkėjas neapmoka baudos už nepagrįstai atsisakytą priimti biokurą ir pan.;
- 3) sąskaitų už faktiškai pristatytą biokuro produktų kiekį ar sąskaitų baudoms sumokėti duomenys: išrašymo data; pateikimo kita sandorio šalimi esančiam dalyviui data; suma; neapmokėta suma;
- 4) prašoma sumokėti lėšų suma ir jos apskaičiavimas.

17.8.3. Kartu su prašymu Operatoriui turi būti pateikiami šie dokumentai:

- 1) neapmokėtų sąskaitų, kurias prašoma apmokėti, kopijos, jeigu teikiamas prašymas dėl baudų apmokėjimo;
- 2) Įgaliojimas – jeigu prašymą pasirašo ne vadovas. Įgaliojimo kopijos pateikti nereikalaujama tuo atveju, kai prašymas pateikiamas EPS.

17.8.4. Prašyme dalyvis privalo patvirtinti, kad pridedamų dokumentų kopijos atitinka jų originalus.

17.9. Prašymo nagrinėjimas

17.9.1. Operatorius, gavęs dalyvio prašymą panaudoti įsipareigojimų pagal sudarytą sandorį nevykdančio dalyvio užtikrinimo priemonės, per 2 darbo dienas patikrina, ar prašymas atitinka formalius reikalavimus, t. y. ar:

- 1) prašymas pateiktas nepraleidus Reglamento 17.7 papunktyje nustatyto termino;
- 2) prašyme nurodyta visa 17.8.2 papunktyje nurodyta informacija;
- 3) prašyme, reikalavime ir (ar) išrašytose sąskaitose, pagal kuriuos prašoma apmokėti, naudojami teisingi sandorio kainos, biržos kainos, pristatyto biokuro kiekio, pagal

šalims taikytą grafiką turėto pristatyti biokuro kiekio dydžiai, baudos apskaičiavimo formulė;

4) kartu su prašymu pateikti visi 17.8.3 papunktyje nurodyti dokumentai.

17.9.2. Jeigu prašymas neatitinka nors vieno 17.9.1 papunktyje nustatyto formalaus reikalavimo, prašymas nėra toliau nagrinėjamas ir yra grąžinamas jį pateikusiam dalyviui.

17.9.3. Operatorius netikrina jokių prašyme nurodytų faktinių aplinkybių egzistavimo ir (ar) pagrįstumo, dėl kurių dalyviai reiškia vienas kitam reikalavimus dėl baudos atlyginimo ir (ar) išrašo vienas kitam baudos sąskaitas.

17.9.4. Nustatytus formos reikalavimus atitinkantis prašymas kartu su pridedamais dokumentais ryšio priemonėmis pateikiamas dalyviui, dėl kurio užtikrinimo priemonių panaudojimo pateiktas prašymas.

17.9.5. Dalyvis, dėl kurio užtikrinimo priemonių panaudojimo yra pateiktas prašymas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas turi teisę pateikti dokumentus, patvirtinančius bent vienos iš Reglamento 17.9.6 papunktyje nurodytų aplinkybių, dėl kurių negali būti vykdomas prašymas, egzistavimą.

17.9.6. Operatorius nevykdo gauto prašymo, jeigu yra bent viena iš šių aplinkybių:

- 1) prašymas pateiktas pasibaigus prašymo pateikimo terminui;
- 2) prašymas pateiktas pasibaigus įsipareigojimus pažeidusio dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių galiojimo terminui;
- 3) prašymas ir (ar) prie jo pridėti dokumentai neatitinka nustatytų reikalavimų;
- 4) reikalavimas yra ginčijamas teisme. Šiai aplinkybei pagrįsti dalyvis privalo pateikti tai pagrindžiančius procesinius dokumentus. Pvz., ieškinys su teismo žyma „gauta“ ar teismo nutartis priimti ieškinį ir pan. Šiuo atveju konkretaus ginčo sandorio vykdymo užtikrinimui pateiktų užtikrinimo priemonių rezervacija pratęsiama iki teismo sprendimo tokiaame ginče įsigaliojimo momento ir (ar) teismo proceso pabaigos nepriimant teismo sprendimo (toliau – teisminio ginčo pabaiga). Jeigu tokio sandorio vykdymas buvo užtikrintas biržos dalyvio Operatoriui pateikta banko garantija, banko garantiją pateikęs dalyvis privalo likus ne mažiau kaip 2 (dviem) mėnesiams iki banko garantijos galiojimo termino pabaigos pratęsti tokios banko garantijos galiojimo terminą (ginčijamo reikalavimo apimtyje) ne trumpesniam nei 6 (šešių) mėnesių laikotarpiui ir tokį banko garantijos pratęsimą pateikti Operatoriui. Biržos dalyviui nepratęsęs Operatoriui pateiktos banko garantijos galiojimo termino nustatyta tvarka, Operatorius įgyja teisę iki teisminio ginčo pabaigos panaudoti tokią banko garantiją ginčijamo reikalavimo apimtyje ir sandorio vykdymą užtikrinti realizavus banko garantiją gautų piniginių lėšų suma. Ginčo sandorio vykdymą biržos dalyvis alternatyviai gali užtikrinti Operatoriui pateikiama nauja išduota banko garantija arba ginčijamo reikalavimo dydžio depozitu;

Kilus teisminiam ginčui dėl konkretaus biokuro pirkimo-pardavimo sandorio, šalys abiejų šalių rašytiniu prašymu gali atsisakyti savo teisių pagal šį konkretų sandorį į priešingos sandorio šalies užtikrinimo priemones. Tokiu atveju tam konkrečiam sandoriui pateiktos užtikrinimo priemonės yra atlaisvinamos abiem šalims;

- 5) pagal sudarytą sandorį prašymas panaudoti užtikrinimo priemonės Operatoriui jau buvo pateiktas ir Operatoriaus patenkintas;
- 6) prašymas pateiktas už papildomai pristatytą biokurą, kuris viršija Tiekimo sąlygose nustatytą didžiausią leidžiamą paklaidą nuo viso sandorio kiekio;
- 7) prašoma apmokėti suma yra sumokėta. Šiai aplinkybei pagrįsti dalyvis privalo pateikti banko patvirtinimą ar sąskaitos išrašą, kad prašoma apmokėti suma yra sumokėta. Tokiame dokumente turi būti nurodyta pavedimo įvykdymo data ir laikas, gavėjo, kuriam buvo pervestos lėšos, pavadinimas, kodas, pervestų lėšų suma ir valiuta, atlikto mokėjimo paskirtis – apmokėtos sąskaitos ar sąskaitų numeriai.

17.9.7. Paaiškėjus 17.9.6 papunkčio 1–3 papunkčiuose nurodytoms aplinkybėms Operatorius nedelsdamas informuoja prašymą pateikusį dalyvį, o 17.9.6 papunkčio 4–6 papunkčių atveju ir dalyvį, dėl kurio užtikrinimo priemonių panaudojimo buvo pateiktas prašymas.

17.10. Kompensacijos išmokėjimas

17.10.1. Užtikrinimo priemonės panaudojamos ir kompensacija pagal dalyvio prašymą išmokama padidinant šia suma prašymą pateikusio dalyvio užtikrinimo priemonių likutį:

- 1) 10 (dešimtą) darbo dieną po prašymo su visais reikiamais priedais gavimo momento, jeigu kaip užtikrinimo priemonė Operatoriui buvo pateiktas depozitas;
- 2) šio papunkčio 1) papunktyje nurodytą dieną arba 5 (penktą) darbo dieną po lėšų įskaitymo į Operatoriaus banko sąskaitą, realizavus įsipareigojimų nevykdančio dalyvio pateiktą garantiją, momento, nelygu, kuri vėlesnė, jeigu kaip užtikrinimo priemonė Operatoriui buvo pateikta banko garantija.

17.10.2. Operatoriaus išmokama lėšų suma apskaičiuojama vertinant prašymo gavimo momentu esančias užtikrinimo priemones (užtikrinimo priemonių likutį) ir visais atvejais neviršija įsipareigojimų nevykdančio dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių vertės.

17.10.3. Operatorius turi pirmumo teisę patenkinti savo reikalavimus iš dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių. Jeigu dalyvio pateiktų užtikrinimo priemonių nepakanka dalyvio kompensacijai pagal prašymą ir dalyvio pradelstiems įsipareigojimams Operatoriui padengti, iš užtikrinimo priemonių pirmiausia yra dengiami dalyvio įsipareigojimai Operatoriui, o dalyviui pagal prašymą išmokėtina suma yra atitinkamai sumažinama.

17.10.4. Dalyvio prašymui patenkinti gali būti panaudotos įsipareigojimus pažeidusio dalyvio tam konkrečiam sandorio užtikrinimui pateiktos užtikrinimo priemonės bei kitiems sandoriams pateiktos ir nepanaudotos užtikrinimo priemonės, jeigu atitinkami sandoriai yra pasibaigę ir per nustatytą terminą nėra gauta prašymų panaudoti užtikrinimo priemones. Konkrečiam sandoriui pateiktos užtikrinimo priemonės pirmiausiai naudojamos iš to sandorio kylantiems įsipareigojimams įvykdyti, o prašymo pateikimo metu esančios nepanaudotos užtikrinimo priemonės - paskirstomos proporcingai visiems vykdytiniams įsipareigojimams pagal dalyvio biržoje sudarytus sandorius.

17.11. Užtikrinimo priemonių atlaisvinimas ir grąžinimas

17.11.1. Dalyviui įvykdžius savo įsipareigojimus pagal konkretų sandorį kitiems dalyviams ir Operatoriui, nepanaudotos užtikrinimo priemonės ar jų dalis yra atlaisvinamos ir lieka galioti kitiems dalyvio pavedimams ar sudarytiems sandoriams, o dalyvio užtikrinimo priemonių likutis koreguojamas pagal dalyvio turimų užtikrinimo priemonių vertę Reglamento 17.4 papunktyje nustatyta tvarka.

17.11.2. Laikoma, kad dalyvis tinkamai įvykdė savo įsipareigojimus pagal konkretų sandorį kitiems dalyviams ir tam sandoriui rezervuotos užtikrinimo priemonės yra atlaisvinamos, jeigu:

- 1) kita sandorio šalimi esantis dalyvis raštu ar EPS priemonėmis patvirtina, kad dalyvis tinkamai įvykdė visus savo įsipareigojimus pagal konkretų sandorį;
- 2) per Reglamento 17.7 papunktyje nustatytą terminą Operatorius negavo prašymų panaudoti dalyvio pateiktas užtikrinimo priemones.

17.11.3. Esant dalyvio prašymui, Operatorius, įsitikinęs, kad dalyvio atžvilgiu nėra gauta prašymų panaudoti užtikrinimo priemones (pagal bet kurį dalyvio sandorį) ir dalyvis yra tinkamai įvykdęs savo pinigines prievoles Operatoriui, grąžina dalyviui nepanaudotas užtikrinimo priemones per 3 (tris) darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.

17.11.4. Nutraukus dalyvio sutartį Operatorius grąžina nepanaudotas užtikrinimo priemones dalyviui, jeigu dalyvis yra visiškai įvykdęs savo įsipareigojimus ir yra visiškai atsiskaitęs su Operatoriumi bei neturi jokių kitų piniginių įsipareigojimų.

17.12. Operatoriaus atsakomybės ribojimas

17.12.1. Operatorius neatsako už dalyvių mokumą, jų finansinę padėtį ir įsipareigojimų pagal sudarytus biokuro pirkimo–pardavimo sandorius vykdymą. Operatorius taip pat neatsako už užtikrinimo priemonių galiojimą ar užtikrinimo priemones išdavusių asmenų veiksmus, mokumą ar jų finansinę padėtį.

17.12.2. Operatorius vykdo dalyvio pateiktą prašymą realizuoti užtikrinimo priemones vadovaudamasis išimtinai šiame Reglamente konkrečiai nurodytų dokumentų gavimo ar negavimo faktų Reglamente nustatytais terminais, neatlieka dalyvių prašymų pagrįstumo tyrimo bei netiria jokių kitų aplinkybių ar dokumentų. Operatoriaus vykdomas užtikrinimo priemonės realizavimas nereiškia ginčo išsprendimo tarp dalyvių ir kiekvienas dalyvis, manantis, kad jo interesai pažeisti, turi teisę ginti juos įstatymų nustatyta tvarka. Dalyviai prisiima visą su tuo susijusią riziką ir atsakomybę.

17.12.3. Operatorius jokiais atvejais neatsako už jam pateiktų dokumentų formą, turinį, tikslumą, tikrumą, teisinę galią, dokumentuose pateiktus teiginius, pasirašiusių asmenų parašų tikrumą, pateiktų dokumentų kopijų originalų atitikimą.

17.12.4. Operatorius netikrina prašymą pasirašiusių asmenų parašų ir (ar) antspaudų tikrumo bei neatsako už pasekmes, jei sumokėjus pagal prašymą paaiškėja, kad prašymą pasirašęs asmenys nebuvo įgalioti to daryti.

Priedo pakeitimai:

Nr. [O3E-763](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18211

Pakeitimai:

1.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-763](#), 2020-08-31, paskelbta TAR 2020-08-31, i. k. 2020-18211

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. O3-201 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“ pakeitimo

2.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-447](#), 2021-04-15, paskelbta TAR 2021-04-15, i. k. 2021-07879

Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2020 m. rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. O3E-763 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. O3-201 „Dėl Energijos išteklių biržos reglamento tvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo